СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа в Америці і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XIV. Скрентон, Па., Четвер 13-го Септембра, 1906. Число 37. Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, September 13, 1906. No. 37

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Август 1906.

За померших членів або їх жінок і за случай каліцтва виплачено:

1) Від. ч. 10, Стефан Петровский, умер Авг. 2, 1906	1000 дол.
2) Від. ч. 41, Юрій Ясінко, умер Авг. 11, 1906	1000 „
Від. ч. 78, Іван Плавчан, умер Авг. 21, 1906	1000 „
Від. ч. 1, Марія, жена Івана Юхи, умерла Авг. 8, 1906	400 „
Від. ч. 33, Марія, жена Петра Крупи, умерла Авг. 11, 1906	400 „
Від. ч. 21, Николай Гальчак, за утрату правої ноги	200 „
Разом .	4000.00
Платня головних урядників за Авг.	155.00
Адміністрація „Союза“ за Август .	117.89
Весь розхід виносить . . .	4272.89

Розмет платить 5.929 членів записаних на ціле посмертне і 491 членів записаних на пів посмертного.

Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 центів, на Фонд Резервовий по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 цнт.

Разом платить: член на ціле посмертне **84 цнт.** а на половину посмертного **49 цнт.**

К. Кирчів, предсїдатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза“.

Оголошене.

Отсим повідомляю Вас ПП. Секретарі, що принимаючи від 1. Августа б. р. членів до Р. Н. С. маете від кождого нововступаючого відбирати: 1) вступне після літ, так як було перше, 2) за грамоту 25 цнт., 3) відзнака 75 цнт., 4) книжочка 10 цнт., 5) на фонд резервовий 2 цнт., 6) фонд бідних 1 цнт. і 7) фонд народний 1 цнт. При вступі нових членів маете уважати, аби члени були здорові, чесні і добрі Русини і щоб не перевисшали 40 літ життя. Ті, котрі мають висше 38 літ а не скінчених 40, мають предложити метрику родженя або який инший документ, котрий би посьвідчив про їх вік.

С. Ядловский, голов. секретар.

Відозва
до всїх місцевих Секретарів Руского Народного Союза.

Поважані ПП. Секретарі!

Як Вам відомо, на IX. Головній Конвенції Союза, вибрано мене рекордовим Секретарем нашої орґанїзації. Обовязком моїм єсть: провадити вписову книгу всїх членів Р. Н. Союза, принимати або вимазувати членів, на підставі Статута Р. Н. Союза і т. д.

Длятого прошу, всякі зміни членів, які заходять в Ваших брат ствах, як: **деклярації новоприступивших членів, повідомлене о вимазаних членах, переступні листи, зміни посмертного, хто оженив ся, хто умер і т. п. посилати на адресу:**

Theo. Labowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

Всї повисші зміни прошу мені засилати так, щоби я їх одержав найдальше до 29-го дня в кождім місяцю; бо на 30-го замикає ся рахунок членів Союза і розраховує ся розмет.

Хто за пізно — по замкненю рахунків надішле переміни свого братства, то такі переміни не будуть важні аж доперва на слїдуючий місяць.

Всї справи грошеві: чеки, моніордери і т. п., прошу посилати так як і до тепер на адресу:

S. Jadlowsky,
Box 76, Jersey City, N. J.

З поважанем
Теодозій Лабовский,
рекорд. секр. Союза.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

Вересень		
13	Ч.	По л. п. Пр. Б.
14	П.	Вересень. Сим.
15	С.	Маманта, Йоана
16	Н.	15. Антима
17	П.	Вавила, Мойсея
18	В.	Захарії
19	С.	Чудо Арх. Мих.

Вийшла нова книжка „Читальні“ чч. 27—28 за місяць Юлій і Август 1906. Книжочка ся містить в собі драматичний образ п. з. „В Старім і Новім краю“, який дуже надає ся для аматорских театральних представлень і сьмішну історію „Стадник“ про се, як одного панича взяли через помилку за бика. Ціна книжочки лиш 25 центів. Хто хоче діставати кожду книжочку, яка виходить з „Читальні“, платить $1.50 на рік. Адресувати:

Czytalnia,
Box 353, Scranton, Pa.

Минувшого Вівтірка, дня 4-го Септембра, о. Павло Тимкевич від'їхав до краю, кораблем Кронпринц Вилгелм.

Нову часопись став видавати п. А. Хромовский в Ню Йорку. Зовесь она „Роботникъ“; виходить два рази на місяць а коштує на рік $1.50; правописи уживає етимольоґічної.

Около 1000 трачок в в Джорджії стоїть без роботи, бо північні і східні гандлярі дерева не хотять принимати тамошного дерева з коротколистої сосни.

В Фріленд, Па. G. B. Markle & Co. почали знов копати угле в майні Гайленд Но. 1, яка була вже занехана більше як 20 літ.

В околици Питсбурґа, Па. є так велике запотребоване угльових і коксових кар, що компанії не годні їх достарчити.

В Гейзелтон, Па. відкрилось велике циганьство з ситизеньскими паперами. Именно показалось, що більше як 100 чужинців зістали ошукані, бо хоч мали папери і за них поплатили, однак їх імена не були записані в суді. Ввиду сего їх папери неважні.

В Ню Йорку істнує Товариство для Італійских Іміґрантів. В протягу Апріля, Мая і Юнія сего року, зголосилось до сего товариства 12,359 Італійців. Товариство се має своїх аґентів на Елис Айленд, помагає іміґрантам вишуковати роботу, вишукує їх родини та подає їм всякі другі інформації.

Товариство Жидівских Жінок в Питсбурґу, Па. засновало бюро для інформації імміґранток. Бюро се містить ся в божници на улици Вашинґтон, отворене від 7 до 9 вечер. Єго задачею помагати знаходити роботи, родини і відповідні мешканя для імміґранток: жінок і дївчат.

Єзуїти вибрали сими днями нового ґенерала, або як его звуть „чорного папу“, на місце помершого Мартина. Є ним Німець Вернц. Папа не дав Вернцови поцілувати себе в патинок, коли той ему представив ся.

В Филаделфії, Па. поліція арештувала соціялїстичних бесїдників, котрі говорили під голим небом, зе те, буцїм то они спиняли рух і були причиною збіговища.

Часопись „Echo Kanadyjskie“, яка виходить в Винипеґу, в Канадї, доносить, що п. „Мусьо“ Рудницкий, звісний зі своїх попередних справок, засновав в спілцї з Жидами, Нїмцями і Поляками новий офис, в якім наміряє полювати на доляри руских і польских робітників.

Наконець видруковано в Росії Євангеліє Господа Нашого Ісуса Христа від Матея славяньскою і україньскою мовою. Євангеліє надруковано фонетикою з благословеня Синоду в московскій синодальній друкарни. Ціна его 25 копійок. Дальші частини Нового Завіту в друку.

Помимо голоду і анархії, які панують в Росії, дохід з продажи горівки підскочив в послїднім роцї о 26 міліонів долярів. Видно, що журба і нужда, се невідлучні сестри піяньства.

В Швайцарії відбулась конвенція приклонників міжнародного штучного язика, що звесь есперанто. Язик сей має бути дуже легкий до вивченя. Число приклонників сеї мови стало зростає. Вже друкують ним книжки, газети, навіть говорять проповіди. О скілько сей язик есперанто покажесь практичним, побачимо в будучности.

Сими днями прийшов до Берлина до нїмецкого цісаря один турецкий тесля поскаржити ся на одного високого турецкого урядника, що той не заплатив ему за збудоване тартаку. Видно, що не лише Русини ходять скаржити ся до найяснїйшого „Тата“. Ось що темнота може...

Послїдними часами збанкрутовало кілька великих банків, завдяки злодійствам їх урядників. Се повинно бути осторогою для наших людий, бо если банкротують банки, що мають над собою контролю і мусять складати величезні суми як депозит, заки їм дозволять отворити бизнес, то тим скорше можуть збанкрутовати приватні „банки“, які не мають над собою жадної контролї ні заруки. Таких „банків“ є повно. Закладають їх всїляки жидики, ляшки і т. п. люди незвісної минувшини, виписують на вікнах великий sign „Банк“ — і люди зносять туда свої тяжко запрацьовані центи нераз на се тілько, щоб їх нїколи більше не побачили. Одинокою зарукою і маетком таких банкирів у яких наші люди складають гроші — є подерті штани банкера... Заощаджені гроші вкладайте до банків державних, а сли маете більшу суму, то поділїть её між два або три банки.

Оден Італієць написав книжку, в якій описує ріжні способи, якими ґазетярі старали ся зискати як найбільше читачів для своїх часописий. В Еспанії оден ґазетяр друковав свою ґазету фосфоризованим чорнилом так, що ґазету можна було читати і в ночи; инший друковав свою ґазету на листках капусти так, що чоловік прочитавши ґазету міг еї з'їсти. Ще инший обіцяв своїм читачам, що если будуть сталими передплатниками через 30 літ, то він дасть їм доживотну пенсію, а опісля справить похорон. Ґазета ся не виходила однак лише оден місяць. Якийсь Італієць друковав свою ґазету на полотнї, котре опісля мож було вживати за хустинку до носа, а ще одем на так тонкім папері, що можна було его уживати як паперців до робленя папіросів. Однак оден скандинавский редактор впав ще на лїпший помисл: він друкував свою ґазету на так сильнім папері, що можна було з него скрутити шнурок і на нїм повісити ся...

На Боєвий Фонд в Галичинї

зложили:

I) **На руки ред. „Свободи“:**

1) Русини з Філадельфії, Па. зложили для партії соціялїстичної на руки Миколи Росоловича слїдуючі жертви:

По 1 дол.: Стефан Демків, Іван Кречковский, Микола Росолович, Онуфрій Скоревич.

По 50 цнт.: Павло Штогрин, Петро Кречковский, Петро Росолович. Разом 5.50 дол.

Сума	$5.50
Попередно	822.38
Разом	$827.88

II) **На руки Народного Комітету:**

1) З Йонкерс, Н. Й. Іван Сабат	50
Попередно	474.24
Сума	474.74

о. Іван Велигорский, секр.
25 Chestnut St.
Yonkers, N. Y.

З України росийської.

(Від нашого кореспондента).

(Роспущенне Державної Думи і відгукни цього факту на Вкраїнї. Шкільна справа на Вкраїнї. Преса).

Нагле розвязання Державної Думи, як показують події останнїх днїв, веде до нового вибуху отвертої революції, увертюрою якої мають служити повстання в Кронштаті, Свеаборґу, бунт на панцирнику »Память Азова«, загальний страйк в Петербурзї... Нещаслива країна знов на порозї страшних подій, перед якими революція кінця 1905 року може здати ся дитячою іграшкою. Уряд під впливом двірцевої камарілї фатально веде Росию до катастрофи. Нема сумнїву, що визначну ролю в близших подіях має відограти селянство, для якого надія на Думу, на те, що вона вибере для нього бажану землицю, була одиноким фактором, що утримував його од загального повстання; урядові репресії перестали страхати селян і навіть революціонїзують їх краще від усякої пропаґанди. Досить прочитати що-денну хроніку сучасного життя на Вкраїнї по селах—всї ті страшенні екзекуції, адміністраційний террор, арешти, мордування, тисячі процесів, які кінчать ся роками тюрми за простий страйк на роботї в панських маєтках, щоб зрозуміти, що довго так бути не може, що з цього що-денного пекла мусить знайтись якийсь вихід, що приспати й забити цілий народ, який прокидаєть ся до сьвідомого життя і розуміє вже, в чому корінь його лиха, — не під силу навіть всеросийському Молоху з його поліцією, жандармами, військом і всіми темними силами. Остання опора реакції — військо — захиталась, і грізні сімптоми цього хитання ми бачили недавно на Вкраїнї — розрухи жовнірів у Полтаві. Роспущення Думи відгукнулось на Вкраїнї в міліонах сердець українського селянства і викликало скрізь обурення і тяжкий жаль; про се одноголосно сьвідчать всї часописї. Тепер, як не стало народного представництва, народ бере свою долю у власні руки, і скоро ми будемо сьвідками подій, що перевернуть зовсім весь уклад народного життя, вирвуть з корінем усе, що було в нїм гнилого та шкідливого і заложать нові підвалини життя, які відповідатимуть неминучим законам соціяльної справедливости. Будемо цього сподївати ся, а поки — кинемо погляд на початки тієї культурної роботи, яку веде зараз на Україні сьвідома народня інтелїґенція, роботи, без якої не можуть бути тривкими ніякі здобутки політичних і соціяльних переворотів — ми маємо на увазї справу народньої осьвіти.

Може ні одна справа не являєть ся зараз для українського народу такою пекучою, як справа народньої осьвіти. Наш нарід зараз немає своєї школи, бо московська школа не дає йому справжньої осьвіти, а хіба тільки навчає з бідою механїчно читати й писати, та ще калїчити московську мову; вона не прищеплює своїм вихованцям охоти до читання, вона неможе викликати в дитині зацікавлення, бо сама чужа по духу і по мові нашому народові; через те то на Вкраїнї, яка ще в XVIII столїттю була вкрита густою сїттю народних шкіл, тепер найбільш анальфабетів у цілій европейській Росиї, через те то в нас можливі такі факти як „рецедів анальфабетизму"... Та й що дивувати ся сьому, коли уряд росийський боявся народньої просьвіти, як свого найбільшого ворога, і все робилось, аби тую просьвіту спинити; а в цілях скріплення самодержавного ладу й панування росийського елементу (підпори того ладу) на Вкраїні заведено обрусительство в шкільній справі. Як тільки повіяло трохи вільнїщим духом — ще підчас „весни" 1904 року (коли новий міністер після забитого Плевого — князь Святополк-Мирський оголосив за зване „довірря"), то серед української інтелїґенції підняв ся рух за націоналїзацию школи. Було подано до уряду багато петіцій з тисячами підписів, щоб дозволив завести народню мову до шкіл. В пресі велась горяча акція в тій самій справі. Уряд відповів... заявою, що в заведенню української мови до шкіл — немає потреби, тимчасом, як се було дозволено полякам і литовцям. Після того прийшлось залишити надію на те, щоб уряд добровільно згодив ся на запровадження нашої мови до шкіл, — цього сподївались від народнього представительства, від Думи. А тимчасом наново поведено аґітацію в сій справі серед українського суспільства. Анкети, які робились в деяких місцях серед селян (напр. в Полтавщині запитвано по де-яких селах людей, якої мови бажають вони в школах, і подавляюча більшість висловлювалась за українську мову), резолюції селянських віч в кінці 1905 року — недвозначно вказували, що народ вже починає сьвідомо бажати націоналізації школи. Поки що, аби шкільна реформа не застала український нарід непідготовленим, поведено аґітацію серед народних вчителїв. Недавно заснувалась „Всеукраїнська спілка вчителїв і дїячів народньої просьвіти", яка поставила собі метою „домагати ся реорґанізації народньої осьвіти на Вкраїні на основах волї, демократизації, й націоналізації". Спілка брала участь в недавньому з'їзді представників національних учительських орґанізацій Росиї, який відбув ся у Фінляндії і заповіла новий з'їзд зимою в Київі. Разом із аґітацією в ширшім суспільстві (з цього боку багато робить своїми статтями в »Гром. Думці« і осібними брошурами Б. Грінченко, сам бувший учитель) і серед учителїв приступлено до видання шкільних підручників українською мовою. Вже вийшло кілька таких книжочок — гарно уложених — в Київі і ще друкують ся другі. В дїлї націоналізації української школи мають віддати багато услуги новозасновані „Просьвіти", — закладанням приватних шкіл і видавництвом шкільних книжок.

Побіч народної школи великим чинником культури являєть ся преса, і з цього боку в нас поки справа стоїть краще, ніж з школою. Мимо всяких трудностей, які прийшло ся поборювати молодій нашій пресї, не останню ролю грало й те, що нарід не звик до своєї часописї, до свого письма; довгі роки москалїзації й заборони на все українське довели його до того, що в масї він дивить ся ще на українську ґазету як на щось нове й чудне; але чім далї, то все більш зростає контінґент читачів українських ґазет і вони завойовують собі народні сімпатії. Особливо велика потреба зараз в часописях популярних. Зараз маємо таких, крім »Громадської Думки« та »Рідного Краю«, всього дві: »Сьвітову Зірницю«, яка виходить в Могилеві Подільському, й »Українське бжільництво« — спеціяльний бжолярський орґан. З приємністю мусимо привітати вихід першої книжки популярного місячника »Хата«, видаваного д. Немоловським у Хотинї (в т. зв. росийській Буковині, в Бесарабській ґуб.). Місячник робить дуже приємне враження. Не можемо того сказати про 1—2 чч. »Поради«, виданої у Харкові д. Лободовським. Своєю чудернацькою мовою, а ще більш — чудернацьким змістом, повним усяких парадоксальних — щоб не сказати більш — вигадок, та ще й урядовим сервілїзмом. Здаєть ся, що більше ця часопись не буде виходити. Після довгої перерви вийшли дальші числа тижневника »Зоря« (у Москві), але там, крім добрих малюнків та практичного курсу української граматики проф. Кримського—нема нїчого цікавого.

Урядові репресії останнїх днїв відбились й на українській пресї, також як і на поступових росийських часописях, що виходять на Україні: сконфісковано 5 книгу соціяль-демократичного місячника »Вільна Україна«, ч. 29 »Рідного Краю«, позачинено кілька рос. ґазет, між ин. »Народную Пользу« в Уманї і »Утреннюю Зарю« в Чернигові. Обидві містили частенько статї й дописї мовою українською. Ще більше переслїдують — селян за читання й ширення поступових видань. Числа ґазет заповнені дописями про те, що в такому й такому то селї побито людей за те, що читали ґазету; а в Глухові підчас ярмарку вибухла ціла битва за те, що один поліціянт почав нагаєм розгонити купку селян, що слухали читання ґазети. Всїми силами уряд стараєть ся загальмувати ширення сьвітла й поступу, та тільки все дарма: сьвідомість в народї росте, як кажуть, „не по дням, а по годинам".

Д. Дорошенко.

Новознайдені Твори Шевченка.

В Петербурзї в так званому III. відділї знайшов д. Щоголїв сшиток поезій Шевченка писаний его власною рукою з наголовком „Три Лїта". Крім звісних вже поем, сшиток сей містить в собі ще незнаний доси кінець поеми „Єретик" Іван Гус) і дві зовсїм незвісні поеми „Сова" і „Дївичії Ночі". До сшитку сього додав Шевченко і свою Передмову, яку ось тут подаємо а яка є гірким докором з боку Шевченка для тих Українців, що покинули своє рідне а пішли на службу московскому богови.

ПЕРЕДМОВА,

„Випускаю оце в люде другого „Кобзаря" свого*) і. щоб не з порожніми торбами, то наділяю його „Предисловіемъ". До вас слово, о братія моя украінськая возлюбленная! Великая туга осіла мою душу. Чую, а иноді і читаю: Ляхи друкують, Чехи, Серби, Болгари, Чорногори, Москалї, всї друкують, а у нас — анї телень, неначе всїм заціпило. Чого се ви так, братія моя? Може злякали ся нашествія иноплеменных журналїстів? Не бійте ся! Собака лає, а вітер несе. Вони кричать, чому ми по московськи не пишем? А чом Москалї самі нїчого не пишуть по своєму, а тільки переводять та й то чорт зна по якому. Натовмачать якихсь індивидуизмів то що, так що аж язик отерпне, поки вимовиш. Кричать о братстві, а гризуть ся мов скажені собаки; кричать о единій славянській лїтературі, а не хочуть і заглянуть, що робить ся у Славян. Чи розібрали вони хоч одну книжку польську, чешську, сербську, або і хоч нашу? Бо ми і таки, слава Богу, не Німцї. Не розібрали. Чом? Тим, що не тямлять. Наша книжка, як попадеть ся у їх руки, то вони аж репають та й хвалять те, що найпоганше, а наші патріоти-хутоpяне і собі за ними; „пречаровательно"! В чарах тих ось що: жиди, шинки, свині і пяні баби. Може се по їх утончонной натурі і справдї добре, а на наші мужицькі очі то дуже погано. Воно і то правда, що і ми самі тут трохи винні, бо ми не бачили нашого народу так, як його Господь Бог сотворив. У шинку і наш і Москаль, і навіть Німець — усї похожі на свиню. У хату прийти до його або до себе покликати по братерськи не можна. бо він злякаєть ся; та може ще й те, що він пізнає дурня у жупанї. Прочитали собі по складах Енеїду та натїснялись коло шинку, та й думають, що от коли вже вони розшукали своїх мужиків. Е, нї, братїки! прочитайте ви думи, піснї; послухайте, як вони сьпівають, як вони говорять між собою, шапок не скидаючи; або в дружньому бенкеті, як вони згадують старовину і як вони плачуть, неначе справдї у турецькій неволї або у польського маґнатства кайдани волочать, — то тодї і скажете, що Енеїда добра, а все таки сьміховина на московський капталт. Отак, то, братія моя возлюбленная! Щоб знать людей, то треба самому стать чоловіком, а не марнотратителем чорнила і паперу. Отодї пишіть і друкуйте, а труд ваш буде трудом чесним. А на Москалїв не вважайте, нехай вони пишуть по своєму, а ми по своєму; у їх народ і слово, і у нас народ і слово; а чиє краще — нехай судять люде. Вони здають ся на Гоголя, що він пише не по своєму, а по московському, або на В. Скотта, що і той не по своєму писав. Гоголь виріс в Ніжині, а не в Малороссії і свого язика не знав, а В. Скотт в Единбурзї, а не в Шотландії, а Берне — усе таки поет народнїй і великий. І наш Сковорода такий би був, як би його не збила з толку латина, а потім московщина. Покійний дуже добре приглядав ся на народ, та не прислухав ся до язика, бо може його не чув в колисцї од матері, а Артемовський хоч і чув, так забув, бо в пани постриг ся. Горе нам: безуміє нас обуяло з тим мерзостним і богопротивним панством! Нехай би вже отї Карпи Гнучкошиєнки сутяги — їх Бог, за тяжкі гріхи наші, ще до зачаття в утробі матері осудив — киснуть і гниють в чорнилах, а то мужі мудрі і учені проміняли свою добру, рідну матїр на пяную непотрібницю, а впридаток і „въ" додали. Чому Караджич і Шафарик і инші не постриглись у Німцї (їм би зручнїйше було!), а остались Славянами, щирими синами матерей своїх, і славу добрую стяжали. Горе нам! Но, братія! Не вдавайте ся в тугу, а молїте ся Богу і работайте розумно во імя матері нашої України безталанної. Амінь.

Седнев, 8 марта 1847."

*) Перше видане, без імени автора, вийшло у Петербурзї р. 1840.

Вінніпеґске віче.

Дня 22-го липня с. р. відбуло ся в Вінніпеґу в галї при ул. Манітоба і Павер всенародне віче, скликане товариством читальнї ім. Т. Шевченка. Коли саля наповнилась, тов. Льотак отворив віче, покликавши на предсїдателя т. Ферлея, котрий знову запросив на секретаря т. А. Новака.

Перший промовив т. Ферлей, порівнуючи робітника з капіталїстом так в старім краю, як і в Канадї. Вказуючи на вільність у канадийскій державі, підніс бесїдник з притиском, що одинокою заплатою і подякою за тяжку працю нашого робітника є із сторони канадийских капіталїстів іронїчний вискаэ: „ґалишен". Взагалї гаразди руского робітника в Канадї, — се невичерпане жерело горя й біди тим більше, що самі робітники дроблять ся на ріжнородні партії. Відтак порівнував наших Русинів з Хінцями в Сан Франсиско, а дальше говорив на тему: праця робітника і його зиск в сеї працї; порівнане робітника з конем; робітнича злука і просьвіта та солїдарне вироблюване плянів. Свою промову закінчив горячим кличом до орґанїзації, а завершив її одушевляючим окликом: Геть з рабством! Нехай живуть робітники і солїдарність!

Тов. Галущак попер горячо промову передбесїдника, а надто доказував, що капіталїсти побивають робітників тому, що они розсїяні. Між нами — говорив він — незгода й ненависть, а се вода на їх млин; они користають з нашої немочи й безсильности. Сей бесїдник говорив також про ріжні нації дотично їх солїдарности і порівнував їх з нашим народом.

Тов. Льотак, вказуючи на себе самого, як на манїтобского фармера, пояснював зібраним, чому він доси за цїлих сїм лїт нїчого майже не доробив ся і чому фармер мусить шукати за посторонною роботою. Обговорюючи робітничі справи, говорив, що капіталїсти люблять лише нашу тяжку працю, але здоровля нашого нїколи не пошанують. Они сильні не тільки самим грошем, скільки знаменитою єдностію й примірною карностію. Коли у них орґанїзаційний змисл розвинений до найвисшої степени, — наш зазив: оден за всїх а всї за одного! лишаєть ся поки-що пустою фразою.

Тов. Сліпченко, що тому три місяцї прибув з України, говорив богато про теперішні відносини в Росії, порівнуючи тамошну буржуазію з нещасним простолюдем. Доторкнув ся в своїй промові і канадийских гараздів та робітничої долї по всьому сьвіту.

Тов. Арсенич порівнував робітників із старим строєм і говорив чимало про виховане нашої дітвори в школї і поза школою. За

грівав присутних до єдности і згоди, щоб запевнити ліпшу будучність, єсли уже не нам самим, то бодай нашим дітям. Згадав також за нуждениі заробітки і визиск робучих людий компанією Ґренд Т. Р. і за „Кан. Фармера“, що сю компанію захвалює.

На сю саму тему промовляв т. Ферлей і т. Головацкий. Послідний згадав поведене „Кан. Фармера“ і висказав своє обурене й погорду на адресу сеї продажної рептильки.

Тов. Ризюк пояснював потребу лучности всїх робітників і загрівав присутних до просьвіти і науки.

Відтак забрав голос предсідатель віча т. Ферлей і говорив про яву піяньства між нашим народом, про партію ліберальну й консервативну та про нашу читальню і її далекосягле завдане. На кінци запросив учасників забирати голос в ріжнородних пекучих справах.

Попросив о слово партнер Серафима, п. Мужов, але публика не дала йому промовляти. За те позволили говорити п. Зюлковскому, що в гумористичний спосіб з'образив вірування нашого народу.

Тов. Головацкий говорив про несьвідомість нашого жіноцтва і про виховане дітий. Він жалував ся, що рускі жінки, від котрих понайбільше залежить будуча доля молодого поколіня, не йдуть дорогою поступу і виховують свої діти на панських підніжків й слухняних рабів.

По т. Головацкім забрав голос п. Ястремский, але що хотів одним конем тягнути два вози, то публика здубоніла ногами і не дала йому докінчити його промови.

На самім кінци промовляв п. Тодир Кабан, що недавно прибув з Галичини. З великим запалом змалював він присутним галицкі гаразди і австрийську конституцію, порівнуючи те все із правами канадийскими.

Збори закінчились піснями: „Ми гайдамаки“, „Гей там на горі Січ іде“ і „Не пора“. Позаяк на сих зборах було богато соціял-революціонерів з Росії, то на їх просьбу відсьпівано еще „Марсиліянку“ і „Червоний прапор“.

* * *

Отсе короткий перебіг вінніпеґского віча, котре на довгі часи запише ся в памяти присутних вічовиків. Саля була битком набита одушевленою публикою, що рісними оплесками дарила кождого бесідника. До читальні вписало ся 13 нових членів. Всїх учасників сього віча можна би розділити на три окремі ґрупи: одні почували себе героями дня, другі признавали рацію бесідникам і оплескували їх горячі промови, а треті стискали тілки плечима... Були ще й такі, що не дожидали кінця і виносили ся тихцем за двері. Бесідникам можна погратулювати за їх енерґічну оборону кривджених й визискуваних богачами робітників. Майже всї они говорили на одну і ту саму тему, алеж бо кождому з них допікає одно й те саме лихо: злидні пролетаріяту. Треба надіяти ся, що найблизше віче вінніпеґскої читальні випаде значно величавійше і що тоді западуть більш серіозні й трівкійші ухвали на користь руских робітників, а на славу і честь нашої України.

Та заки се стане ся, треба нам, товариші, кристалізувати свої думки і гартувати свою волю, щоб в данім разї і наші противники були з нас вдоволені... От тепер повинаходили они якісь ліберальні „ситка“ і пересівають ними в „Кан. Фармері“ усї промови нашого віча. Одно таке ситко дали панове „поступовці“ і д. Г. Махніеви та велїли йому пересіяти через него анархізм і соціялізм згаданого віча. Цікаво знати, чи шан. автор розуміє сї „анахтемскі“ слова: анархізм і соціялізм... Я зовсїм не думаю розводити ся тут над дрантивими „фактами“ п. Махнія, що вислугуєть ся ліберальній партії і пише собі на втїху. Він певно мусить бути дописувателем „Правди“ і з неї научив ся тих „настоящих“ фраз, що залізли йому у голову як фіра сїна або мішок полови.

Ми добре знаємо, що то таке ліберальна партія враз з „Кан. Фармером“ і купою прихвостнів! Им завсїгди розходить ся більше о свою „власну скіру“ ніж о добро визискуваного робітника.

А—рій.

Дописи.

З Філаделфії, Па.

Як вже декому з шан. читачів „Свободи“ відомо, задумали наші філаделфійскі Русини побудувати свою власну церкву, бо з істнуючої вони не можуть бути вдоволені тому, що управляють нею угорскі Русини. Не треба думати, щоб ми були ворожо настроєні супроти наших братів з Угорщини, але всякому звісно, що жаден галицкий Русин не може призвичаїтись до руско-угорских напівів. А що в тепершнім нашій сьвятині і піп і дяк з угорскої сторони, то наші Галичани постановили заложити собі такий храм Божий, який відповідав би їх потребі і вдачі. Діло почало ся ще минувшого року і поступало в перших початках досить скоро наперед. Наша молода парохія числила уже поверх 150 членів, які наняли відповідну салю і запросили були пару разів галицкого сьвященика на недільне богослуженє. Здавало ся, що перші перешкоди усунені і що в короткім часї дійдемо до назначеної мети. Та ба! Духовник Грабар видить, що його „доходки“ можуть зменшити ся і починає кринити. Сам він не вдіяв би нічого, та тут стає йому до помочи його такий „імость“ а відтак і служниця п. Грабарів... Насамперед чистять они свою парохію в той спосіб, що усїх сьвідомійших громадян, чи то з Галичини чи із сторони угорскої, котрі їм не на руку, вимазують з членів своєї парохії і заказують ходити до них по колекті. Тих знов, котрі держать ся їх клямки, роблять урядниками, а на сам конець беруть ся до бувшого „дзіяка“ і виповідають йому місце, бо він мадярон, пастух (!) і нічого не вміє. Перед тим він був дуже добрий, але тепер треба було оголосити його конче крайним неуком, бо в противнім случаю ново заложена парохія Галичан моглаб постійно зростати, з чого очивидно о. Грабар не мігби бути задоволений... Став отже наш хитрий душпастир намовляти своїх „вірників“, щоб приймили собі дяка галицкого. З того приводу повстали між поодинокими парохіянами усякі сварні та колотнечі. О. Грабар не зражав ся тими подіями і кождої неділї через пару місяців говорив на проповіди про конечну зміну дяка. Нарешті позбув ся того — як він казав — пастуха і дав до „казети“ оголошене, що парохія філаделфійска пошукує церковного „півця“, що умів би управляти хором і учити діти. Зголосило ся зараз щось 18 дяків, між котрими було кількох, що справді були відповідні на се становище. Але що се оголошене було лише пустою формою, то о. Грабар не приняв жадного з них, а спровадив собі І. Хаджая. На найблизшім засїданю представив його парохіянам і річ скінчена... Новий „дякоучитель“, господин Хаджай з вдячности за одержану „кундицію“ вислугував ся попови і попаді як тілько міг: ходив з куратором від хати до хати по всїх тих людях, що записались були до нової парохії і переробловав їх на „еґомосцеве“ копито. Чимало людей з мягкими головами послухали погубної ради „півця“ і записались в табор о. Грабара, а через те наша молоденька парохія почала хилити ся до упадку. Здавало ся, що г. Хаджай за своє „скебівство“ та за прихильність до п. Грабарів зістане уже „вічним“ дяком в старій філаделфійскій парохії, але він мабуть не знав, що: панська ласка на бистрім кони їде... Коли він почав управляти хором, появили ся зараз ріжнородні „учені“ сьпіваки, що то ще в старім краю сьпівали по правно з „ґнотів“. Між иншими мав себе за великого „сьпівака“ І. Біліньский, котрий в старім краю служив у попа і управляв... не хором, нї — але парою коний і батогом... Він прислухав ся пару разів, як Хаджай роздає голоси і помогав би в силі заступати його місце. Почав отже під Хаджаєм рити, каптувати собі сторонників в обох парохіях, в старій і новій, вислугувати ся всїм темним духам,— але всьо тото оказало ся безкористним. Нарешті впав Біліньский на добру гадку: удав ся до попової наймички і став її блаґати о протекцію... Она приобіцяла йому свою поміч, але під тим услівєм, що коли він зістане дяком, мае її зробити дячихою. Біліньский очивидно згодив ся на се вельми радо, а наймичка пішла зараз до попа. Що она там йому говорила, лишає ся поки-що тайною, досить що найблизшої неділї виголосив о. Грабар „проповідь“ про Хаджая, який — після гадки духовника — не може добре сьпівати і... недочуває. Розуміє ся, повелїв кураторам постарати ся о иншого „півця“...

Якаж тут безпримірна льоґіка і консеквенція! О. Грабар сам собі спровадив Хаджая й виносив його зразу попід небеса, аж раптом той сам вихвалюваний духовником „дзіяк“ тратить голос і слух, не добувши на своїй посаді навіть до кінця року. Менї видить ся, що так, як зробив о. Грабар з Хаджаєм, могли би парохіяни зробити кождої хвилї і з його особою... се бодай була би справедливість. А поступити так мають они далеко більше право, бо кождому відомо, що о. Грабар не доріс зовсїм до занимaного ним становища!

А тепер кілька слів до вас, парохіяни. Скажіть менї, чи ви є, чи вас нема?! Менї дуже дивно, що на 1100 парохіян не знайдеть ся довільна скількість чесних і розумних людий, які взяли-б провід у свої руки і працювали для добра парохії а не на її ганьбу. Бо чиж се не сором для парохії, що попова наймичка принимає її дяка?!.. Подумайте, братя, і скажіть самі, чи не маю я рації.

К. Іванковский.

З Виннипеґ, Канада.

Дня 15 го Серпня відбулось посьвячене угольного камени під французку катедру. З тої нагоди наші Русини пописались дуже „файно“, бо йдучи містом сьпівали. Чиж не ганьба для Русинів йти на мури французкої катедри і там сьпівати горлаючи побожні пісні. Розуміесь, що мусїли перечекати аж всї перельпівали. Йдучи до дому, то містом сьпівали. Десь навіть і Французи їхали стріткарою без жадного походу, а Русини похід — та ще й кому? Нам Русин сам пхає ся під чуже ярмо зі своїми попами, не тямучи глуздів. Він не може здорово дивитись, він так, як та дитина. Йде, біжить, сьпіває, але кому, то сам не знає. Того вечера стою коло моста і дивлю ся як звідтам перевозить стріткара людий... Дивлю ся, біжить дві жінки з дїтьми на руках а жінки взаду підбігають. Ту кара вже рушила, а вони таки біжать і одна вхопилась, а друга, що лише хотїла вхопитись, тай разом з дитиною упала. Встала, дитина плаче, ну — стріткара стала, а кондуктор сьміеть ся... І властиво, що вони думали, виходячи з дому з дїтьми на те посьвячене, і чого вони йшли? Або там уже коло фундаментів: стоїть превелика куча великих брил каміня. Дивлюсь, а там всї наші, коби здорові Русини, пообсїдали від спода аж до верха і не знаю, чи без знаня там сїдали, чи без думаня. Каліцтво висїло над їх головами, а може й смерть. Я став і сам не знав який страх мене обгорнув і почав їм говорити так і так, але ніби щось помогло? Та де! — А виж гадаєте, що хто тим оруду — ми? відізвавсь один, а їх решта повипулювали очи і те саме говорили.

Очевидець.

— —

З Ванкувер, Б. К.

Робота у нас іде дуже добре, лиш брак робітників. Платня виносить 25—40 центів на годину. Позаяк наша місцевість лежить над Тихим океаном, то клїмат тут вельми лагідний й здоровий, повітре сьвіже, всюди приємно аж душа радуєть ся. Було б тут добре жити, якби так троха більше наших людий, а то доси їх дуже обмаль, та й то переважно самі хлопці, а дівчат руских і зі сьвічкою не найдеш. А шкода, що наші дівчата не шукають у наших сторонах за роботою, бо тут дають дівчатам 25 до 35 дол. місячно і харч (борд). Тепер знайшли би службу яких 300 дївчат, коб лиш не бояли ся сюди приїхати. Велика невигода для наших хлопців, бо не мають з ким женити ся. Я знаю, що у Вінніпеґу служать наші дівчата за дуже лиху платню і то ще у Жидів. Вони повинні користати з доброї нагоди і приїжджати сейчас до Ванкувер, де за пару місяців можуть собі зложити кількадесять доларів а в додатку вийти замуж за якогось руского хлопця. Я не жартую, нї! Чейже Русин не хотів би женити ся з дівчиною чужої народности, а тут рускі дівчата не мають відваги послухати щирої ради. Боятн ся нема чого; тут преці живуть люди як і по инших містах і придержують тих самих звичаїв і прав, що в цілій Канадї. Тут моглиб поселити ся і цїлі рускі фамілії, бо много фарм є ще до роздання, а земля дуже урожайна. Коли хто з шан. читачів „Свободи“ бажає довідати ся дещо більше про нашу місцевість, нехай пише лист на мою понизшу адресу, а я йому послужу радо всякими інформаціями.

Дня 2 го Серпня с. р. був у нас Др. Бачиньский, який, як звісно, обїздить усї більші кольонії рускі в Канадї. Наші люди не могли ним натїшити ся: витали його щирим серцем і прощали із слезами в очах.

Geo. Begar,
472 Alexander Str., Cabin 17,
Vancouver, B. C.

J149

„SVOBODA„
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америцї на 12 місяців $2.00
До старого краю на 12 місяців $3.00
В Америцї на 6 місяців $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ через Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львів, а російскі Українцї через Книгарню „Кіївскої Старини“ Безаківска 14, Київ.

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий, або почтовий money order (мові ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтара або аґента на експресовім офисї, пішлїть нам, бо без того ми не можем грошей дістати.

адрес:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, кр і новий, також свій старий адрес.

Непрошеним опікунам „Р. Н. Союза“.

Щоб дізнатись, хто стоїть вірно на сторожі російского самодержавя, захвалює царский кнут, сприяе мордам і катованю неповинних людий, тих мучеників-героїв, що радїб вибороти красшу долю і волю всїм поневоленим народам царскої імперії; щоб довідатись, хто плюе на Україну й Українців, відхрещуеть ся від фонетики та проклинае радикалів, настае на честь наших сьвящеників і взагалї всїх передових людий, що розпинають ся за наш нарід й захищають його перед лютими ворогами; щоб пересьвідчитись, хто підкопуе повагу й довіре до „Р. Н. Союза“ і його урядників, — вистане переглянути пару чисел колишньої ню йорскої а тепер олифантскої „Правди“. Усе те знають добре американьскі Русини з поступового табору і я о тім потребував би тут згадати, якби не лучилась до сего нагода з иншого боку.

В ч. 33 ім „Канадийского Фармера“ поміщено „цікаву“ статю якогось М. Остр. п. з. „Кілька слів членам Р. Н. Союза в Америці“. Ся статя замітна тим, що нема в ній ані одного слова правди. Шан. автор намагаеть ся на слїпо обдуманою брехнею представити в некористнім сьвітлї діяльність IX. головної конвенції „Р. Н. Союза“, що відбула ся недавно в Скрентон, Па. Я цілком не думаю полемізувати з д. М. Остр. що-до способу провадженя конвенції і запавших на ній ухвал, а то з тої простої причини, що згаданий автор не знае про сю конвенцію зовсїм нічого, бо на ній не був, а те, що він про неї написав, чиста напасть й сьвідома лож, яка може й лицюе з вдачею самого автора, але справі нашого „Союза“ анї трошки пошкодити не в силї. М. Остр. чіпляеть ся, мов слїпий плота, наших сьвящеників і каже, що попи розпаношились за Союзові гроші. Хто? коли? де? Таж в' справозданях „Союза“ зазначені найменші видатки; Союзові книги й виказн провірює контрольна комісия, вибрана з найсьвідоміиших делеґатів. В який же спосіб може опинити ся хочби один Союзовий цент в „поповій“ кишени?! А впрочім, які то „попи“ господарюють тепер в „Союзі“?! Бл. п. о. Бончевский, а відтак оо. Стефанович і Підгорецкий, що були колись урядниками в нашій інституції не побрали за свій труд анї одного цента! І деж тут доказ, що „попи розпаношились за Союзові гроші?..«

Пише дальше п. М. Остр., що довідав ся із справозданя конвенційного, що там радили самі лише отці... Та чи се правда? Чейже на конвенції було 82 людий, а між ними тільки шість сьвящеників. Коли яка точка прийшла під обради, то забирали голос всї делеґати; хто лише хотів, висказував свої гадки, котрі відтак ішли під голосоване. Очивидно, що кождий делеґат голосував після своєї волї, а попи не мали тут (бо й не могли мати) жадного впливу.

А вже найбільші „мудрощі“ виявив п. М. Остр., посуджуючи попів, мов би то они вибрали (!) на делеґатів самих своїх лизунів, що то лиш головами кивали на кожде попівске внесене... Щось подібного я чую доперва перший раз і то аж від Канадийця, бо у нас ніхто ніколи не чував про такий случай. Ми знаемо, що поодинокі відділи „Р. Н. Союза“ вибирають на делеґатів найсьвідоміиших людий з своєї громади і ніколи не припоручають їм підчиняти ся волї сьвящеників або яких там других одиниць.

Написати якунебудь дурницю на здогад, оттак собі для „фантазії“, річ вельми легка, але щоб допись мала якесь значіне, треба її оперти на конкретних фактах. Сего відай не знае п. М. Остр., бо инакше не пустив би ся був на таку глубоку воду... Вмісто подати в своїй дописи якісь річеві арґументи, якісь — як кажу — правдиві факти, він очернюе злобно зовсїм неповинних людий і цїлу бувшу конвенцію „Союза“. І сей добродій думае собі певно в своїй дитячій наївности, що сповнив великий „патріотичний“ обовязок! А, як так, — то віншую!..

Що-до справи з д. Хиляком, то я скажу вам, пане М. Остр., лише три слова: Не ваша річ!.. Я переконаний, що конвенція не скривдила д. Хиляка анї на волос, а коли він чуе ся дійсно покривдженый, то дасть собі раду і без вашої помочи...

Сих кілька слів написав я на вашу адресу, добродію М. Остр., а тепер скажу ще дещо у відповідь вашому „одномишленникови“, що так само, як ви і в такий самий спосіб пускае ся на поле публіцистики... Именно в 34-ім ч. сеї самої ліберальної ґазети (Канад. Фарм.) розводить якийсь писака свої жалї й нарікання на відбувшу ся в Скрентон конвенцію і не може зрозуміти, чому то делеґати ухвалили принимати до „Союза“ канадийских Русинів, коли они знали, що Канадийці заложили уже від року свій власний „Союз“! Гм... знали — або й не знали. Властиво звідки они мали се знати, коли сей мнимий ваш „Союз“ доперва тепер починае оголошувати свої статути; а деж він дївав ся через цїлий Божий рік?.. Оно більше правдоподібне, що ви не хочете впустити анї одного канадийского Русина до нашого „Союза“, й тому орґанізуете на гаѓь-паль свою, нїбито питому інституцію... Та Бог з вами, панове Канадийці! Не маете чого боятись, бо ми преці не беремо нікого на аркан!.. А що на послідній головній конвенції ухвалено принимати до „Союза“ наших канадийских родимців, то се зроблено виключно на вашу власну просьбу. Канадийскі Русини інтерпелювали заедно (очивидно в добрій мисли) головних урядників нашого „Союза“, а навіть в „Свободі“ поміщували обширні статї в сій самій квестії. Хиба ви того не читали?.. (Правда, ви одушевляете ся лише „Кан. Фармером“!). Так, бачите, стоять річи в тій цікавій для вас справі. Ви старайте ся сю річ добре „розжмякати“, а відтак, порозумівши усе як слід, вдарте ся в груди і не напастуйте нікого на гладкій дорозї!.. Наш „Союз“ вашому „Союзови“ ніколи шкодити не буде, бо... не потребуе!

М. Семенюк.

Врачу, ісціли себе сам!..

В послїднім числї „Ам. Русского Вѣстника“ появилась на сьвіт досить цікава статя в справі просьвіти руского народа на Угорщинї. Сталось се ось з якої нагоди:

Вже давнїйше заснували греко-католицкі попи в Унґварі товариство „Уніо“, яке мае на метї защіпляти в змадяризованій рускій інтелїґенції любов до греко-католицкого обряду і „просвѣщати“ руский нарід. Товариство се видало недавно „Старославянскій-угорскій-русскій и нѣмецкій Словарь, т. е. собраніе старославянскихъ словъ съ толкованіемъ на теперѣшнѣмъ русскимъ, угорскимъ и нѣмецкимъ языкахъ“. Ось і підняв ся якийсь О. І. П. Г. та став в „Ам. Русск. Вѣстнику“ хвалити заслуги товариства „Уніо“ і припоручати его американьским Русинам, при чім каже, що згаданий висше словар, се така книжка, яку „жаденъ честный Русинъ себѣ купити да не забудетъ“.

До того зазиву О. І. П. Г. уважав за відповідне редактор „А. Р. Вѣстника“ п. Жаткович, доложити свої замітки, які справді заслугують на увагу, бо введені в практиці, причинились би не мало до піднесеня руского народу на Угорщинї.

Пише між инчими п. Жаткович так:

„Изданіе Унгварскимъ обществомъ „Уніо“ такихъ книгъ, правда, есть дѣло дуже похвальное, но, для звычайного угро-русского народа не имѣютъ они ани той найменьшой вартости, къ русско-народному его просвѣщенію же неприспѣютъ ани одною йотою! Угро-русскій звычайный народъ потребуетъ не старославяньскіи и мадьярско-русскіи Словары, но русскіи книги, писаны на народномъ добрѣ понятномъ языку, изъ которыхъ бы просвѣщался, набиралъ духа и отважности защищати свои народныи права и привилегіи, ненарушенность своего обряда, своего набоженства русского, своего языка; набралъ достаточной отваги выступити противъ своихъ непріятелей, познати ренегатовъ, отродилцевъ, зрадниковъ, которы тучатся на его тяжкомъ, мозольномъ зарсбку. Вотъ такіи книги суть ему потребныи, ибо изъ Старославянского или Мадьярско Русского Словара онъ де что такого невычитаетъ, не научится. А вотъ такихъ книгъ угро русскій народъ не имѣетъ. Слѣдовательно найсамперепъ дати тому народу такіи книги, такіи газеты, а при тѣхъ потомъ будутъ имѣти для него значенія и такіи Словары, — но дотѣ нѣтъ! Изданіе такихъ Словаровъ дуже малое значеніе имѣетъ и для интеллигенціи, ибо той интеллигенціи, такъ тоже а и ихъ дѣтямъ такихъ книгъ не треба, ибо они уже суть „Мадьярскіи греко каѳолики“, они всего, что есть русское ганьбяться, встыдаются. Для интеллигенціи угро-русской уже шкода де что робити, — тамъ есть еще звычайный народъ, тотъ еще можно ратовати, само прото всѣ силы, всѣ жертвы на захраненіе того народа нужно обратити, а въ такой працѣ треба наслѣдовати другіи угнетеямыи народности, якъ напримѣръ: Словаковъ, Русиновъ въ Галичинѣ, Чеховъ и др., а то такъ въ старомъ краю, якъ и тутъ въ Америкѣ. Само прото тѣ благородныи члены угро-русской интеллигенціи, такъ тутъ въ Америкѣ, якъ и въ старомъ краю, которымъ лежитъ на сердцу судьба, доля и будущность своего угро-русского народа, если працуютъ, та най працуютъ на способъ словацкой, галицко русской, чешской и др. интелигенціи, а най не тратятъ часъ и гроши на працы совсѣмъ излишныи, которы народу недонесутъ ніякой пользы, ніякой выгоды“.

Маете правду п. Жаткович! Для угро-руского народа треба видавати книжки і часописи, писані зрозумілою для него мовою і зі змістом, котрий тому народови може принести якусь користь. Та ба, не досить так говорити, треба еще те що говорить ся — робити. На жаль, у п. Жатковича, бодай до сеї пори, від слова до дїла було дуже далеко. Аджеж пан Жаткович вже кільканайцять років редаґуе „Амер. Русскій Вѣстникъ“, часопись, що розходить ся в кільканайцять тисяч екземплярах — отже мае дуже добру нагоду вводити свої ідеї в жите: писати зрозумілою мовою про річи пожиточні, защіпляти в читачах любов до рідного, вказувати їм хто їх ворог і т. п. Та чи робить він се?

Лїпше пізно, як ніколи — каже пословиця. Тож і тепер, хоч пора вже спізнена, хоч другі народи пішли вже значно наперед, треба би сподїватись, що п. Жаткович після проголошеня таких думок стане їх в жите переводити. Єслиб оно справді так сталось, тоді п. Жаткович не лише приніс би неоцінену заслугу для занедбаного угро-руского народа, але і собі придбав би не аби яку славу...

Заробок і видатки пересічної американьскої робітничої родини.

Американьске Бюро Працї зібрало при помочи своїх урядників доволї цікаві цифри дотично заробку і видатків пересічної робітничої родини, в Злучених Державах.

Після сего досліду пересічна робітнича родина складае ся з 5·31 осіб, а еї річний пересічний дохід виносить $827.19. Тут треба замітити, що Бюро брало під розвагу усяких робітників, навіть таких, що заробляють аж до $1.200 річно, та що пята часть повисшого доходу, себто $165.44, се заробок не голови родини, а жінки або дитини. Звідси вийшло, що пересічний заробок ($827.19) показав ся такий високий а через те для величезної маси робітників неправдивий. Єслиб заробок $827.19 мав бути правдивий, тодї батько і жінка або одна дитина навіть працюючи 365 день в роцї мусїлиб заробляти по $2.26 денно, або працюючи 300 день в роцї мусїлиб заробляти $2.75 на день — а се преціњ неможливе.

Але ідім дальше та подивім ся, на що пересїчна американьска родина видае сей заробок.

Після звіту Бюра Працї з річного зарібку $827.19 родина видае:

На їду	326.90
„ рент	99.53
„ сьвітло, опал	40.34
„ одежу	107.91
„ ґратя	26.28
„ тютюн і напитки	23.36
„ докторів і похорони	20.52
„ розривки	12.30
„ релїґію і добродїйні цїли	9.99
„ робітничі і другі орґанїзації	8.99
„ книжки і ґазети	8.38
„ податок і оплату довгу	18.92
„ асекурацію	20.99
„ всякі другі видатки	45.15
Всего видатку	$769.56
Заощаджена надвижка	57.63
Сума	$827.19

Значить пересїчна американьска робітнича родина навить при так високо порахованім зарібку може що року заощадити ледви **$57.63**!

Чомуж се так? Чи може американьский робітник жие так дуже по паньски або розкидае гроші без потреби?

Відповідь на сї питаня дістанемо, коли приглянемось лїпше его видаткам. На чолї усїх видатків стоїть видаток на їду в сумі $326.90. Що видаток сей не е за великий можемо бачити вже з того, що на прокормлене одного члена родини припадае з того розходу $61.56 на рік, або 14¾ цента на день, а се чейже зовсїм не за велика сума. Але конечність сего видатку покажесь мабуть ще яснїйше, коли поглянемо, на яку їду робітнича родина сих 326.90 дол. обертае. Опираючись на той сам урядовий документ бачимо, що робітнича родина видае річно:

на мясо волове сьвіже	50.05
„ „ „ солене	5.26
„ „ вепрове сьвіже	14.02
„ „ „ солене	13.89
„ смалець	9.35
„ инше мясо	9.78
„ рибу	8.01
„ молоко	21.32
„ масло	28.76
„ сир	2.62
„ картофлї	12.93
„ ярину	18.85
„ овочі	16.52
„ муку, крупи	16.76
„ хлїб	12.44
„ дріб	9.49
„ яйця	16.79
„ цукор	15.76
„ маласи	1.69
„ чай	5.30
„ каву	10.74
„ оцет, конфітури і т. п.	4.12
„ риж	2.05
„ инші віктуали	20.40
разом	326.90

Мабуть кождий здорово-мислячий чоловік признае, що видаток на харч як показаний висше зовсїм оправданий. 30 центів денно на мясо для 5·31 осіб зовсїм небогато, так само 14½ цента денно на молоко, сир і масло для такого самого числа людий не можна на-

вати марнованем гроша, а те само треба сказати і о других видатках, маючи вже на думці, що родина складаєсь з більше як пятьох осіб.

Другим найбільшим видатком робітничої родини є 107.91 дол. на одежу, себто 20.32 дол. на голову на рік. Видаток сей на нашу думку також вповні оправданий, так само як і розхід на рент 99.53 дол. річно або 8.29 дол. на місяць.

Тай всі другі розходи робітничої родини здають ся бути зовсім оправданими а декотрі з них подані навить за низько. Значить американьска робітнича родина жиє розумно навить ощадно. А однак помимо того всего та сама робітнича родина складаюча ся з більше як 5 осіб, в котрій, (не треба забути!) працює двоє людий, може відложити що року заледви пятьдесять кілька долярів!

Причина тому не що инше, як лише взглядно низька заробітна платня а висока ціна річий до житя доконче потрібних. Тому то і не дивно, що в Америці так много старих дівок і парубків і число їх стало зростає, не дивно що і ті що поженились старають ся мати як найменче дітий, не дивно, що оден американьский учений сказав, що в Злучених Державах є неменче як 10 міліонів нуждарів, а еслиб була докладна статистика, то можеб показалось їх ще більше, навіть 20 до 30 міліонів!

А між тими міліонами є і наші Русини та другі іміґранти і то іміґрантів найбільше, бож они заробляють найменче гроший.

Правда, дехто міг би сказати, що нашим Русинам тут добре, що они тут заробляють добрі гроші і т. п., але такі твердженя є дуже взглядні і поверховні. Треба памятати, що тут іде річ не о людях самотних а о робітничих родинах складаючих ся з більше як 5 осіб. Самотному, або тому хто має родину в краю, певно що тут досить добре, бо він все рахує на краєві гроші, жиє як найгірше, видасть як найменче, а решту заощаджених гроший відсилає до краю, де они зміняні на корони представляють поважну сумку. Але не так з людьми що мають тут свої родини. Они вже потроха з'американізувались, мають деякі потреби не дуже менчі від робітників американьских, а деякі навіть і більші — а заробляють менче. Не далеким від правди буде мабуть если скажем, що пересічний заробок руского робітника в Америці виносить 350 до 400 долярів на рік. З того мусить він виживити себе і родину і виплатити все а все. Чи богато єму з того зарібку остане? Певно що ні, а найліпшим доказом на те є ті тисячі наших Русинів жонатих, що сидять по кільканайцять років в Америці а помимо того центів не мають. Кождий з них заробив дещо коли був молодший, але прийшли діти, та всякі видатки і гроші розійшлись — а тимчасом люде старіють ся і заробити тяжше.

З усего повисше сказаного бачимо, що навить колиб робітнича родина заробляла аж стілько що показано в урядовім рахунку Бюра Праці, то і так живесь єї не дуже по паньски а о тім щоб американьский робітник міг через ощадність стати міліонером (як собі і тепер ще дехто думає) не може бути і мови.

Та що більше, повисший урядовий рахунок показує ще одну дуже важну річ, а се занепад американьского робітника під зглядом інтелектуальним. Рахунок сей показує лише $8.38 розходу на цілий рік на книжки і часописи на більше як 5 людий, а на висші школи ані одного цента! Правда, маємо тут вільні бібліотеки, маємо безплатні школи, маємо всілякі відчити і т. п., але всеж таки на образоване родини $8.38 на рік таки за мало.

На висші школи, кажемо ще раз, усі кількадесять тисяч робітників навіть такі що заробляють 1,200 долярів на рік (до яких удавались урядники) не видали ані одного цента! Що се значить? Значить, що загал робітників посилає свої діти лише до шкіл низших, які є безплатні, тай то дуже коротко а до висших ні, бо не має звідки оплачувати високих такс. Чиж дивно після сего, що робітники не мають своїх заступників там, де ухвалюють всякі права, де рішаєсь їх доля, що нема кому за ними впімнутись і що не лише они самі, але і їх потомки остають на дні суспільности?

Чим довше такий стан буде тревати тим гірше для робітничої кляси, бо тим більше підупаде она не лише матеріяльно але і інтелектуально (не говорячи вже о упадку моральнім, який з тамтими двома все іде вкупі) і тим тяжше буде єї з сего упадку піднестись.

А піднестись могуть робітники лише самі: зрозумінем спільности своїх інтересів, взірцевою солідарностію і завзятою а консеквентою борбою.

А.

Іспит в Реймі, Па.

Тутешна парохія, котра доперва від кількох літ почала проявляти нове жите, днесь — завдяки солідарности парохіян, може сьміло зачислити себе до перворядних на американьскій Руси. Доказом сего красна церков, а в ній прегарні украшеня. Іконостас з олійними образами, прегарний парохіяльний дім, кілька спомагаючих брацтв і одно церковне, читальня, а до того поважна сума готівки, висше $1,500.00.

За старанем нашого сьвященика, о. Понятишиного, дбалих про добро парохії кураторів, розвинулась дуже гарно руска школа, котра має за ціль плекати наші діти в материній мові, та забезпечити їх від винародовленя. Науку розпочато в місяци Жовтни, але задля розкинена парохії на кількадесять миль, наука ішла дуже пиняво; бо діти не могли ходити до школи більше, як лише оден день в тижни. Так було через цілу зиму. На весну справа поправилась. Заряд парохіяльний постарав ся о таблицю, лавки і підручники для науки і дня 23 Апріля с. р. отворилисьмо порядочну школу, до якої вписало ся 85 дітий, котрі, крім кількох, учащали пильно кождого дня, хоть декотрі з них мали і до 10 миль дороги. Минав день за днем, а діти щораз охотнійше брали ся до науки свого руского язика і по чотиромісячній витревалости, чимало навчили ся пожиточного, чого доказом був іспит, відбувший ся дня 3 с. м. на Labor Day.

Згаданого дня, вже о 8 годині рано зачали сходити ся діти до школи, а з ними і їх родичі. О год. 9 р. всі діти числом 72, з місцевим дякоучителем і родичами, в найкрасшім порядку удали ся до місцевої церкви, де наш сьвященик о. П. Понятишин відправив Службу Божу. По скінченю тоїж вернули всі в порядку до школи і там по відсьпіваню „Царю небесний" і відмовленю молитви перед наукою, дякоучитель Й. Я. перечитав проґраму іспиту, в котрої склад входили слідуючі предмети: 1) читане, 2) писане, 3) катехизм, 4) літурґіка, 5) сьпів, 6) рахунки (для тих тілько, що не ходили до англицкої школи) і 7) деклямації. По сїм приступлено до річи. Діточки по порядку від 1—4 відділу читали з книжок, по читаню кождого уступу оповідали прочитане, по сїм писали, а на решті прийшлисьмо до катехизму. Отець духовний завдавав ріжні питаня, а діточки відповідали сьміло і удачно. Красно і похвально вивязали ся діточки також з літурґіки. Кожду річ церковну уміли назвати поіменно, а і оповідали на що кожда з них служить, або що нам представляє. При сьпіві написались діти знаменито. Як соловейчики щебетали они рускі пісні, а родичі прислухуючись всему, не могли вийти з дива, що так в недовгім ще часі їх діточки много пожиточного навчились, а неодному з присутних аж слези з очий покотились з радости. Послідні два предмети, задля браку часу, відложено на відповідний до того час.

Тепер роздано дітям красні даруночки як нагороди пильности, а се: молитвеники, біблії, нотатки, штучні олівці, скриночки на прибори до писаня і инші подібні річи. Кожде з дітий в додатку дістало по пів фунта найліпших цукорків.

По тім всім виступив о. Понятишин з гарною промовою, в котрій змалював значіне школи. Відтак подякував від імени громади кураторам церковним і всім потрудившим ся коло нашої школи, та горячими словами загрівав присутних до дальшої витревалости в тім важнім для нас ділї, пожелав родичам, щоби їх діти росли Богу на славу, їм на потїху а церкві і народности руській на пожиток. Рівнож і діточкам пригадав Всеч. о. їх обовязок супротив своїх родичів, похвалив їх за пильність в науці, та припімнув, щоб і на дальше любили все що руске, а Бог поблагословить їх щастем і здоровлем на ціле жите.

В кінци підніс от. духовний многолітствіє: кураторам, родичам, дякоучителеви і дітям, а хор діточий на кождий зазив відсьпівав „Многая Літа!" Опісля о. П. в імени цілої парохії вручив дякоучителеви в коверті запечатаний презент з признанем щирої праці над повіреною єму дітворою, та візвав, щоб як до тепер, так і на дальше трудив ся для добра парохії і загалу. Дякоучитель відобравши дорогий для него дар, подякував вічливо парохіянам і Всеч. о. П. П., та заявив, що о скілько его сили, буде працювати над осьвідомленем наших дітий.

Тепер встав предсїдатель парохії, Николай Бережаньский і в імени парохії подякував сьвященикови за его заслуги, котрі тойже положив над розвитком парохії і школи, почім підніс многолітствіє а хор діточий знов відсьпівав три рази „Многая Літа!"

Опісля відмовлено молитву по науці, а відтак всі почали лагодитись на баль, котрий був призначений на дохід місцевої церкви. На балю гості бавили ся чемно і примірно.

Ще пару слів до всїх ч. братів і наших ч. парохіян! Честь і слава най буде вам всїм, що ідете дорогою правди і згідливости, а най буде ганьба тим, котрі сіють вражду між нами. Хороніть ся людий, котрі вирікають ся своего імени і церкви — но і не судіть їх. Най судить їх — їх совість.

Оден з парохіян.

Вісти з Росії.

Петербург, 4-го вересня. Цар Николай видав вчера розпоряджене, щоб уневажнено вирок, виданий через военний суд на ґен. Штеселя, ґен. Фок і инших, і щоб утворено новий склад трибуналу военного, котрий має еще раз розслідити вину обжалуваних.

Одеса, 4 го вересня. Вчера приловлено тут орґанізацію терористичну, котрої задачею було винищене усїх представителїв властий. При арештованих знайдено обширну переписку, що крім много осіб цивільних компромітує 14 офіцерів і військового лікаря одеского ґарнізону. Всї вони мали ширити між жовнїрами револуційну пропаґанду і старали ся довести війско до розрухів.

Варшава, 4 го вересня. Підчас похорону одного, застріленого козаком робітника, прийшло вчера до нового проливу крови. Сей похорон відбував ся в селї Руда Ґузовска під Варшавою. На учасників похорону, що розвинули були підчас сумного походу червоний прапор, напали козаки і намагали ся видерти з рук робітників се знамя соціялїзму. Робітники ставили опір, на який козаки відповіли карабіновою сальвою. Упало 6 трупів, а 22 осіб зістали поранені. — Арештованя в Варшаві не вгавають. Вчера окружили козаки Саский огород, в котрім находили ся переважно служниці з дітьми і арештували 200 осіб, що не мали при собі пашпортів. — Варшавскі революціонери розбіглись по провінції, щоб дооколичний нарід приготовити до вибуху на случай, коли загальна революція затрясе фундаментами царату. Аґітатори звернули головну свою увагу на село, щоб простий люд підбурити і заохотити до борби з самодержавем.

Петербург, 5-го вересня. З Севастополя надходять до столиці алярмуючі вісти, з яких показуеть ся, що в сїм чорноморскім порті приготовляє ся новий бунт війска, а крім того хулїґаньскі погроми і різня Жидів та інтелїґенції. Адмірал Скридлов находить ся в в вельми скрутнім положеню, бо льояльні доси салдати переходять цілими сотнями в табор зревольтованих товаришів. Всїх неблаґонадежних жовнїрів і моряків позачиняно в касарнях, а їх стережуть вірні царскі полки. Та сих „вірних" полків є дуже обмаль, й тому то Скридлов стягнув з улиць міста усі військові патролї і часть поліції та велїв їм пильнувати „бунтовщиков" в касарнях. Наслїдком такого зарядженя ціле місто позбавлене майже всякої сторожі, а се якраз на руку чорносотенцям й хулїґанам, що починають показувати зуби всїм поступовим елементам. Населенє міста в великій тревозї: одні забирають найпотрібнійші річи і утїкають в дальші, спокійнійші сторони, другі приготовляють матеріял на барикади, треті приладжують собі безпечні захисти по пивницях, а ще инші готовлять ся до завзятої оборони. Взагалї ситуація невиносима і не віщує нічого доброго ані цареви, ані його підданим. — В Кронштадї відбуває ся тепер процес 200 моряків, обжалуваних о бунт. Сей процес потреває кілька тижнів, бо правительство намагає ся перевести його по своїй гадцї. Завізвано до розправи понад 1000 сьвідків, що мають нібито сьвідчити против моряків, хоч і чимало сих сьвідків обжалувано також о участь в тім самім бунтї.

Петербург, 6-го вересня. Небезпеченьство загального повстаня в Росії зростає з кождим днем. О скілько можна вірити всяким запевнюваням й ріжнородним поголоскам, оружне повстане має вибухнути в дню 1. падолиста. Революційні розрухи представляють ся для правительства найнебезпечнійше в полудневій Росії, себто на Україні й на Кримі. В Севастополї аґітація революційна прибрала уже такі розміри, що правительство непевне ані дня, ані години. Шеф одеской поліції доносить, що в Одесї діє ся те саме. З усіх більших міст полудневої Росії повиходили революціонери на села і там, попербирані за селян, робітників, лікарів, торготельних аґентів і т. п., підбурюють мужиків до оружного повстаня. Пійманє сих перебраних революціонерів є вельми утруднене, бо вони заосмотрюють ся в зовсїм леґальні пашпорти, а так знаменито уміють маскувати ся, що неподібно відріжнити їх від окруженя, коли не приловить ся їх на горячім учинку підбурюваня. Начальники городів запевняють, що з Петербурга і иниих північних міст з'їхало на полудне понад 400 аґітаторів, що працюють горячково і в всяким пожертвованем. Революціонери не криють ся зовсїм із своїм пляном. Вони говорять, що бажають допровадити до масового повстаня наперед в полудневій Росії, а коли загрожене правительство, не маючи відповідних сил на полудни, буде зневолене вислати війска з Петербурга і иниих північних міст, тодї в Петербурзї вибухне революція робітнича, котра може дуже легко здобути цілу столицю і всї доохрестні кріпости.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Отець духовний „Союза“:
о. Стефан Макар,
Box, 404, McKeesport, Pa.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Парыляк. Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія:
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Scranton, Pa.
С. Калакука, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз“ — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00,

В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпитали божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписати ся також до братства, яке належить до Союза.

Важне
для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза посилае ся так: на money-order-ах або чеках випи сує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так виписаний money-order або чек не посилае ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретара. Головний секретар опісля відсилае їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

✝

ІВАН ПЛАВЧАН, член Р. Н. Союза, відд. 78 Minersville, Pa., упокоїв ся 21-го Авґуста б. р. Небіщик походив з Угорщини, села Орош Воля, Шарош.

МАРІЯ КРУПА, жена Петра, члена Р. Н. Союза від. 33, Northampton, Pa. упоїла ся 11-го Августа с. р.

Вічная память!

Ч. 880 КВІТ $300.00

на триста долярів, котрі п. Іван Оліяр отримав яко посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Shamokin, Pa. Aug. 21. 1906.
Іван Оліяр.
Сьвідки { Антоній Лучковець, Іван Ґлова

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 1.
Гав. Малиняк, пред.,
С. Хорощак, секр.

Ч. 883. КВІТ $100.00

на сто долярів, котрі п. Фелікс Мачуґа отримав яко надзвичайну запомогу для утримання родини з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

New York, N. Y. дня 3 Вер. 1906.
Фелікс Мачуґа.
Сьвідки { Андрей Корпан, М. Тарнавский.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 69.
Андрей Кашиньский, предс.,
Я. Ванчицкий, секр.

Ч. 888 КВІТ $261.94

на двіста шість десять один долярів 94 центів, котрі п. Павло Ренч, опікун, отримав яко сирітску часть по Семані Дуда для дітей Івана і Теодоски з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Troy, N. Y. дня......1906.
Тедоска і Іван Дуда.
Сьвідки { Гарасим Капитула, Стефан Спак.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ 13.
Павло Рончковский предс.,
Стефан Спак, секр.

Ч. 893. КВІТ $300.00

на триста долярів, котрі п. Тимко Ясінь отримав яко посмертну запомогу по жені Меланії з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Mahanoy Plane, Pa.......1906
Тимко Ясінь.
Сьвідки { Петро Горват, Митро Вах.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 28.
Яцко Яцила, предс.,
Ст. Грицишин, секр.

Перестали бути членами Р. Н. Союза.

в. 9. Вишньовский Іван
в. 20. Петрак Іван
в. 28. Прибилик Юрій
Какуш Іван
Шимский Іван
Криба Дмитро
в. 39. Янко Іван
Ямйола Іван
в. 45. Кохан Зофія
в. 46. Сорока Алексей
в. 56. Опалка Михайло
Медвідь Василь
Колодійчик Михайло
в. 68. Майхрич Михаіл
Ханас Ілько
Бодак Стефак
в. 70. Мигаляк Петро
в. 85. Добровольский Теодор
Коцур Матій
в. 120. Бішуган Григорій
Вірняк Лука
Приходняк Николай
Муха Семко
Бетлей Андрій
в. 125. Куташинець Николай
в. 126. Байжет Іван
Гусінка Іван

В місяцю Авґусті с. р. приступило до Р. Н. Союза нових членів:

в. 7. Нітуш Николай
Федашко Лукач
Кропиньский Михайло
в. 10. Загачевский Іван
Павлик Марія, дитина
в. 14. Деревляник Юліян
Валевска Параска
Калішевска Цецилія
в. 16. Просимчак Іван
Дзупин Іван
Головач Петро
в. 20. Вартко Іван
Посацкий Адам, дитина
в. 33. Дорош Филип
Мартинюк Іван
Мачкович Павло
Брудняк Михайло, дитина
Будигас Стефан „
Кириповский Іван „
в. 35. Оринник Михайло
Вроновский Стефан
в. 40. Гунька Александер
Босцьо Михайло
в. 41. Гусак Леон
в. 46. Садовска Марія, дитина
в. 48. Перун Іван
Біль Михайло
Біль Іван
в. 53. Вульчак Петро
Ганчарик Никола
Лазор Никола
в. 55. Дошна Антін
в. 56. Драган Йосиф
Тупяк Іван
в. 60. Федоронько Емиліян, дит.
Янковский Валеріян
в. 61. Вармецкий Юрій Михайла
в. 62. Петрущак Андрей
Галькович Фильо
Дубець Юстин
Цуприк Андрей
Грицко Павло, дитина
в. 69. Зїч Йосиф
в. 72. Рудавский Іван, дитина
в. 74. Мощак Юрій
в. 78. Шпирка Семан
Мурянка Іван
в. 79. Кицула Юрій
Токач Михайло
Гиляк Назар
в. 85. Зубаль Іван
Вільчиньский Афтан
Панько Михайло
Сторожка Онуфер
Осман ский Федор
Войтко Ілько, дитина
Гащиц Анна „
в. 91. Галаґан Дмитро
в. 92. Слободзян Володимир
Ткачук Петро
Яремків Володимир
Ільчук Гринь
Спасюк Кирило
Ручиньский Василь
Кравчук Кондрат
Мельник Олекса
Іванців Данило
в. 102. Шимчак Іван
Гавал Іван
Фрицкий Йосиф
Юнич Юрій
Кавалець Юрій
Воляньский Павло
в. 104 Корчиньский Федор
Романів Василь
Каралюз Марко
Пелешак Анна
Росс Федор
Посполита Анастазія
Бабій Анна
Каралюс Олена, дитина
в. 106. Мотиль Іван
Гурей Никита
Тара Юрій
в. 107. Осагла Федор
Копій Іван
Гривняк Афтаназ
Петряк Антін
Оринич Юрій
Немет Іван
Немет Василь
Немет Андрей
Книш Дмитро
в. 114. Васечко Іван
л. 123. Курач Михайло
Камінецкий Петро
Бовтюх Максим
Колїсник Григорій
Урманець Василь
в. 124. Ґурняк Киприян
Олійник Іван
в. 126. Точик Іван
Плїшка Іван
в. 130. Бенца Григорій
Мількович Іван
Цмайло Йосиф
Багній Стефан
Бетлей Юрій
Теодор Терлецкий
Кручківский Петро
Мількович Василь

Т. Лабовский, рек. секретар.

Виказ членів Р. Н. Союза.

З кінцем місяця августа 1906 р. належало до Руского Нар. Союза 138 відділів, а 6420 дорослих членів і 916 дітий. Число членів в каждім поодинокім відділі представляе ся так:

Відділ	Число членів на ціле посмертне	Число членів на полов. посмертного	Число дітий
1	247	9	60
2	44	—	1
3	208	7	65
4	123	2	36
5	60	—	7
6	108	1	—
7	125	1	20
8	27	1	27
9	33	—	18
10	70	4	50
11	18	1	2
12	62	1	6
13	38	2	—
14	45	25	15
15	48	—	—
16	178	5	11
17	21	—	—
18	21	3	13
19	59	2	35
20	58	6	10
21	19	1	5
22	20	—	—
23	50	—	—
24	23	1	4
25	52	11	—
26	38	—	3
27	36	6	10
28	87	1	—
29	16	1	19
30	59	—	23
31	44	—	4
32	85	—	7
33	207	13	90
34	4	—	—
35	39	2	3
36	54	—	9
37	31	—	14
38	61	2	5
39	41	3	4
40	112	11	7
41	42	1	—
42	59	5	29
43	25	—	3
44	6	—	—
45	32	5	7
46	138	—	40
47	40	—	—
48	129	1	11
49	16	—	1
50	—	—	—
51	22	1	—
52	30	2	—
53	245	37	27
54	16	1	—
55	122	1	7
56	83	—	—
57	11	—	—
58	76	—	14
59	14	—	3
60	—	10	12
61	58	—	2
62	66	1	16
63	73	—	5
64	8	—	—
65	32	1	10
66	20	9	3
67	86	1	—
68	25	1	12
69	24	2	2
70	18	11	5
71	14	—	2
72	30	—	20
73	8	6	7
74	22	—	—
75	24	1	2
76	12	15	—
77	18	—	—
78	111	—	—
79	9	1	—
80	26	—	—
81	32	—	—
82	70	—	—
83	9	9	7
84	44	—	—
85	95	1	9
86	25	—	—
87	16	—	7
88	13	6	5
89	16	—	—
90	—	13	1
91	33	15	1
92	48	16	—
93	7	2	—
94	4	14	—
95	33	—	—
96	61	25	9
97	8	—	4
98	23	—	7
99	15	—	—
100	7	4	—
101	—	11	—
102	49	—	—
103	43	10	—
104	66	2	22
105	13	1	—
106	20	2	2
107	38	1	3
108	12	37	3
109	30	—	—
110	16	—	—
111	10	32	—
112	6	4	—
113	33	—	—
114	24	—	—
115	29	—	—
116	16	10	1
117	11	—	—
118	5	8	—
119	40	—	—
120	35	—	4
121	29	—	—
122	9	—	—
123	50	5	—
124	36	5	—
125	13	—	—
126	28	—	—
127	17	—	—
128	18	—	—
129	25	—	2
130	24	7	—
131	15	—	6
132	25	—	—
133	18	3	—
134	27	—	—
135	15	—	—
136	13	—	—
137	10	—	—
138	7	13	—
139	34	—	—
Разом	5929	491	916

Всіх членів 7336.

Теодозий Лабовский.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Братство

сьв. Арх. Михаїла, від. Р. Н. Союза ч. 31, в Eleanor, Pa. буде приймати нових членів в місяцї Вересні с. р. **без вступного.** Хто з Русинів не належить еще до жадної орґанізації, нехай користає з доброї нагоди і приступає до нашого братства. Мала вкладка — велика поміч!

Осиф Бобалик, серк.

Повідомлене.

Сим подаю до відомости всїм членам тов. „Любов“, від. Р. Н, Союза ч. 45, в Філаделфії, Па., що мітинґи товариства будуть відбувати ся в трету неділю в місяци. Тож взиваю всїх членів тов. „Любов“ і Р. Н. Союза, щоб кождий явив ся на мітинґу дня 16. Септембра під ч. 230 Pine St. (3rd floor) під загрозою грошевої кари. Члени, що винні гроші до „Союза“, єсли не вирівняють свого довгу, вістануть виключені з членів Р. Н. Союза.

С. Демків, секр.

Повідомлене.

Подаю до відомости всїм членам братства сьв. І. Хрестителя, від. Р. Н. Союза ч. 36, в Скатдейл, Па., що наш мітінґ відбуде ся дня 16-го Вересня с. р. о год. 2-ій пополудни в галї П. Куленича.

П. Ґула, предс.,
Н. Зорила, кас.,
М. Пинковский, секн.

Братство

сьв. Арх. Михаїла, від. Р. Н. Союза ч. 85, в Гейзелтон, Па. мало дня 12-во Авгуcта с. р. річний мітінґ, на котрім вибрано слїдуючих урядників на рік 1906-1907: Михайло Мардиняк, предс.; Теодор Поливка заступник предс. Адам Романьчак, секр.; Юліян Періґ, письмоводитель; Михаїл Носаль, кас. Доворці каси: Д. Левич і М. Василь з Гарвуд. Контрольна комісія: А. Капустіньский, К. Кравчук і С. Сторожка. Доворці хорих: А. Касич в Гейзелтон, М. Процько в Гарвуд, К. Павлик в Кристорич і Крамбери. Головний контрольор над дозорцями хорих: М. Поливка. С. Капустіньский, капітан: Н. Ґалиш прапорщик: К. Виклюк, дверник. — Честь і слава нашим ново вибраним урядникам, а тим більше членам нашого братства і Р. Н. Союза., що так красно і чесно заховували ся на сїм мітинґу. Честь і слава нашому брату п. Николаеви Ґалик, що так хорошо прибрав прапор нашого братства, не жалувавши свого труду і своїх тяжко запрацьованих центів. За теж наше братство вибрало його одно голосно прапорщиком і желає йому із щирого серця: Многая і благая літа!

М. Мардиняк, пред.,
Т. Поливка, містопред.,
А. Романьчак, секр.

Братство

сьв. Петра і Павла, від. Р. Н. Союза ч. 5, в Мт. Кармел, Па. мало дня 26-го Августа с. р. річний мітінґ, на котрім вибрано на будучий рік слїдуючих урядників: — А. Мільо, пред.; А. Гараксин, містопред.; І. Ятко, секр.; П. Михалин, заст. секр.; М. Пачута секр. фінанс.; М. Болтун, кас.; М. Чорняк, заст. кас.; І. Данковчик, капітан; Й. Каспер, прапорщик. А. І. Махльо, М. Троян і І. Адапма контрольори; П. Волчко, дозорця хорих, Й. Дунай, післанець; М. Гаґрак, дверник. Мітинґи відбувають ся в кожду неділю по 15-тім.

Іван Ятко, секр. братства.

Повідомлене.

Подаю до відомости всїм членам братства сьв. О. Николая, від. Р. Н. Союза ч. 22, в Manown, Pa., що наші мітінґи відбувати ся будуть в трету неділю по першім під ч. дому 16. На найблизший мітінґ має явити ся кождий член під загровою кари 50 цнт. (для урядників 1 дол). На сїм мітинґу будемо вибирати нових урядників і принимати нових членів до братства і до Союза. Вступне до братства дуже низеньке, а до Союза після статутів.

Л. Іванчин, секр.

Братство

пресьв. Богородиці, від. Р. Н. Союза, ч. 7, в Микаду, Па. повідомляє всїх тих членів, що мешкають в подальших сторонах, аби подали сейчас на руки уряду свої адреси, бо инакше не будуть могли діставати правильно „Свободи“. Крім того напоминаємо всїх членів — довжників, щоб як найскорше вирівнали усї свої залеглости. Хто в найблизшім часї не поплатить своїх довгів, вістане виключений з братства і з Союза. На сїм місци запрашаємо також всїх доохресних Русинів, щоб приступали громадно до нашого братства і до Р. Н. Союза, бо ніхто не знає, коли смерть загляне йому в очи. Памятайте на своїх рідних, щоб они не лишили ся колись необезпечені.

К. Поступак, пред.,
І. Посипанко, кас.,
П. Рифун, секр.

Братство

сьв. Пророка Ілиї, від. Р. Н. Союза ч. 28, в Маганой Плейн, Па. вибрало на послїднім своїм мітінґу слїдуючих нових урядників: Яцко Яцила, пред.; А. Гриндьо, містопред.: Іґн. Стець, кас.; І. Карлицкий, заст. кас.; С. Гричишин, секр.; П. Горват, заст. секр.

Ст. Гричишин, секр. братства.

Повідомлене.

Подаю до відомости всїм членам братства сьв. Арх. Михаїла, від. Р. Н. Союза ч. 84, в Canonsburg, Pa.. що наші мітінґи відбуваюти ся будуть тепер кождого місяця в другу неділю по першім. На найблизший мітінґ т. є. на дент 14-го жовтня с. р. мають війти ся всї члени, бо маємо до полагодження дуже важні справи. Хто не прийде, заплатить 50 центів кари.

Іван Федан, секр.

Оголошене.

Товариство „Запороска Січ“ в Ню-Йорку устроює перше велике театральне представлене „Підгіряни“ дня 15-го Вересня 1906 в величавій салї „Manhattan Lyceum“ 66-68 East Fourth Str., по котрім відбуде ся баль.

Новий крок розвою се засноване при товаристві „Кружка Аматорского“ котрий має на цїли дати своїм краянам корм душевний, по тяжких днях працї. Цїлею сего кружка що місяця давати предетавленя аматорскі, крім того уряджувати прогульки аматорскі до найблизших міст, де проживають Русини, щоби в той спосіб запізнати братів з нашою літературою.

Товариство призначило половину чистого доходу на церков сьв. Юрія в Ню-Йорку а одну часть на „Народний Фонд“ у Львові. Тому кличемо до Вас братя, так місцеві як і позамісцеві, загостіть дня 15-го Вересня на наше представлене, як один, а тим дасте доказ, що симпатизуєте з братями Січовиками і додасте їм охоти і сили до дальшої працї для добра народного.

КОМІТЕТ.

Оголошенє.

Товариство „Зоря" в Ню-Йорку подає отсим до відомости і для вигоди Ню-Йорских Русинів, що уряджує **ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** дня **13-го Октобра** с. р. в сали Liberty Hall 263. E. Houston St. Близші інформациї подасть ся пізнійше.

Також буде ся приймати нових членів в місяцях **Септембрі і Октобрі** без вступного. Охочі вступити в члени сего найстаршого в Ню-Йорку народного табору зволять зголосити ся на звичайні мітинґи товариства, що відбувають ся правильно кождої другої суботи в місяци в гали під ч. 258-263 E. Houston, St.

За Виділ тов. „Зоря"
Андрей Кашиньский, пред.

Пятий Великий Баль.

Братство сьв. Івана Хрестителя в Неварк, Н. Дж. повідомляє усїх своїх родимців, що дня 22-го Вересня с. р. відбуде ся у нас пятий великий баль, на котрий маємо честь запросити всїх чесних Русинів і Русинки так з нашої місцевости як і з доохрестних плейзів Баль сей відбуде ся в галї п. Івана Шликайтіс. Початок о год. 2-гій пополудни. Добірна музика буде грати чисто рускі танцї, а також вальси, польки, мазурки, two step і т. п. На сей великий баль вибирають ся всї наші товариства братскі і сестричні. Адреса нашої галї: 103 Jackson Str. Newark, N. J. Прибувайте всї! За добру забаву ручить бальовий комітет.

Д. Фридер, предс.
Ф. Олїйник, кас.,
І. Алексович, секр.

Перший Великий Баль.

За старанєм кружка рускої молодїжи в Бофало, Н. Й. відбуде ся дня 18-го Вересня с. р. перший великий баль, на котрий маємо честь запросити всїх наших родимців так Русинів як і Русинки. Баль сей відбуде ся в галї п. Марцїнковского при ул. Амгерст, ч. 432 на Блек Рак, Бофало, Н. Й. За добру і охочу забаву ручить:

КОМІТЕТ.

Вечерок з танцями.

Заходом товариства ім. І. Наумовича в Филаделфії, Па. відбуде ся дня 15-го Вересня с. р. в „Arbeiter Saengerbund Hall" великий вечерок з танцями, на котрий маємо честь запросити всїх руских людий, жиючих в Филаделфії. Початок вечерка о год. 6 30 вечером. Вступ для мужчин по 15 центів, для женщин — вільний. Осібний комітет буде старатись, щоб всї гості були з забави вдоволені.

С. Мурянка, секр. тов.

Осторога.

Стережіть ся, братя Русини, перед обманцями! Був у нас в Йорквіл, О. один краян, С. Кр., що походить з села Торки, пов. Перемишль в Галичинї. Він понатягав тут кількох Русинів і драпнув десь до Джерзи Сіти, Н. Дж. У Антона Олешка „пожичив" 1 дол., у Ювька Олексюка 15 дол., у Михаїла Когута 10 дол. 10 центів, у Федька Фільца 2 дол. і квіт на $3.50. Юркови Вовьному обіцяв спровадити якийсь „зиґарок і взяв від него 5 дол. Він справдї спровадив йому якийсь лихий годинник за половину цїни, а за 2.50 долярів „заордерував" собі циґарнїчку. Крім того посилав сей „добродїй" до старого краю гроші, але людям не давав жадних посьвідчень. Покривджені родимцї стали на него напирати, а він дав ногам знати і... шукай вітра в полю. С. Кр. є низького росту, вуса чорняві, на переді голови лисий. Остерігаю всїх Русинів перед тим обманцем, тим більше, що він дуже масненький і уміє вкрасти ся в довірє легкодушних людий.

Іван Кавецкий.

Осторога.

Остерігаю всїх родимців перед особою І. І—ва, котрий мешкав а може ще й тепер мешкає під ч. 1205 Euclid Ave. Scranton, Pa. Перед тижнем був сей Ількїв разом зі мною на бордї. Він розбив мій куферок і вкрав 25 дол. готівки і ковт вартости 5 дол. Походить з повіту Жовківского в Галичинї: на лївім лици має три плями. Хтоби знав, де сей „пташок" перебуває, нехай зволить повідомити мене ласкаво, за що я буду вельми вдячний. Адресуйте:

Andrej Panas,
207 Elk St. Buffalo, N. Y.

Де є?

Хто хоче шукати своїх краянів через нашу ґазету, мусить заплатити 25 центів за кожде оголошенє наперед.

Пошукую

свого кума, Олексу Ткачука родом з Крешовець, пов. Станиславів в Галичинї. Перед півтора роками прибув до Америки і мав бути в Ню-Йорку з Михайлом Винничуком. Хтоби знав про него, або він сам, нехай напише ласкаво на адресу:

Іван Дубнїцкий,
1923 W. Passyunk Ave.,
Philadelphia, Pa.

Пошукую

свого брата, Николая Павлів з Стрілиск старих, пов. Бібрка, Галичина. Хтоби о нїм знав, або він сам, нехай зволить написати на адресу:

John Pawlow,
c/o Nyznykevitz, 427 E. 15 Str.
New York City.

Хочу женитись.

Маю фарму цїлком оброблену, 4 конї 4 воли, 5 коров і всї господарскі знаряди. Числю 22 лїт житя і бажаю одружити ся з дївчиною Русинкою. Котра з руских дївчат має охоту за мене віддати ся, нехай пришле на мої руки свою адресу і свою фотоґрафію, а я пішлю їй свою. Моя адреса:

John Seni, Albert Canyon,
B. C. Canada.

Дякоучитель.

що скінчив школу в Перемишли і має знамениті сьвідоцтва з тих парафій де був дяком і вчив хорального сьпіву шукає місця.

Адресувати:
Михайло Біляньский,
c/o Kwarcianski & Jarema,
442 E. 12 Str.. New York, N. Y.
37-38

Дякоучитель.

з добрим теноровим голосом шукає посади. Єсть іспитованим дяком, знає добре церковний устав, має сьвідоцтво кваліфікацийне і сьвідоцтво укінченя курсу дяківского. Єсть самотний і був три роки дяком в Галичинї. Котра парохія потребує дяка, нехай зволить зголосити ся на адресу:

Roman Zamorski,
Siegfried, Pa., Northampton, Co.

— **Хто пришле** менї докладні адреси своїх знакомих перебуваючих в Америцї, тому вишлю в презентї або мапу Австрії або Америки, або красну книжку до моленя. 37-

John Nemeth,
457 Washington Str. New York City.

На продаж.

Продам дешево хату з городом. Хата збудована в роцї 1904 після пляну молдавского з ґанком; заасекурована на 500 корон. На 30 стіп від хати находить ся студня із здоровою водою. Город займає доброго пів морґа поля. Ся реальність положена коло битого гостинця в селї Дзвиняч, пов. Залїщики. Маю право продати кождої хвилї і заінтабулювати на імя купуючого. Хто хотів би купити собі сю хату враз з огородом, нехай зволить віднести ся до мене листовно або устно на адресу:

Vasil Kowcun, 36-37
540 Magnus Ave.,
Winnipeg, Man. Canada.

Всячина

ОТ ЯКИЙ „ГЕРОЙ".

Після російско-японьскої війни, яка Росії слави хиба не придбала, прийшло до ще меньше славного епільоґу, в виді судів над ріжними „героями" сеї війни. Найскандальнійше покінчило ся слїдство проти „геройского" оборонця Порту Артура ґен. Штесля, дарма, що його цїсар Вільгельм II. відзначив таким високим ордером. Судова комісія, розібравши справу здачі Порту Артура, дійшла до такого висліду, що Штесля слїд уважати не героем, а простим зрадником вітчини, якому належить ся не відзначене, але куля в лоб! Виявило ся, що він прямо передав Японцям три головні точки оборони „старого міста", а тим розпорядив здачу форту без, а то прямо проти, постанов военної ради, хоч у форті було ще богато амуніції і провіянтів. Про тодішне становище Порту Артура виявилось ось що: Військові начальники не обміркували умови здачі крі пости і були повідомлені тільки, як форта та батерії були вже здані. На військовій нараді 16-го грудня з 18 військових начальників тільки чотири висловились за тим, щоб здати Порт Артур. На сій нараді начальник артилерії ґен. Білий заявив, що вистарчить ще досить, а, як казав ґен. Смирнов, харчевого припасу вистало би ще більше як на місяць. Протоколу сеї наради не звірили і не підписали всі присутні на ній. А потім — у той час, як усі оборонці Порт Артура більшість свого майна мусїли були залишити в крі пости, ґен. Штесль так підвів справу, що вивіз все своє майно, що при перевозі зайняло 40 підвод. Він спас навіть свої собаки! В провіянтских магазинах крі пости до 18 ст. ст. грудня було ось скільки припасу: муки пшеничної 10.519 пудів, питльованої 9.202 пуди, сїянки 904 пуди. крупів та рижу 5.577 пуд., чумизи 140 пуд., пшона 59 пуд., чаю 2.160 пуд., сахарю 1.224 пудів, сухарів 21.657 пуд., сухих овочів 3.107 пуд. консервів 385 пуд., бобу 31.140 пуд., порційного скоту 3 штуки, баранів та цапів 9 штук, коний 2.500 штук, муки, що привезли в Артур пароходи, що прірвались через японьску ескадру, було 30.040 пудів. Крім показаного числа пудів сухарів у запасі у провіянтских магазинах в частях війска було припасу на 21 день. До тогож часу риштунків було до 180.000, шрапнелів до 14.000 і картачів до 10.000. Гармати, хоч і старенькі були, та ще годились до бою. Нові риштунки та піроксилінові бомби до них і шрапнелі виробляють, і за добу виходило 100 риштунків. Всього було досить у крі пости, щоб ще можна було продержатись добре півтора місяця! Та мимо того всего можна бути певним, що Штесля мине заслужена кара. Він уже знайде таких заступників, що його захоронять...

ЗАГАДКА.

(Отся сама загадка поміщена була в ч. 22-ім нашої часописи, а що досї ніхто її не відгадав, то ми поміщаємо її вдруге, подаючи при кінци її правильну розвязку, яку на днях надіслав нам шан. автор).

* *
*

Ішов Іван на ярмарок з двома кошами яблок. В кождім з тих кошів містилось по 30 яблок.

В одним кошику були красні яблока і їх хотів Іван продати за 15 центів, себто 2 яблока за цента.

В другім кошику були гірші яблока і їх мав Іван продати за 10 центів, себто 3 яблока за одного цента.

В сей спосіб мав Іван дістати за всі 60 яблок 25 центів; але на диво всюда де би Іван не був, знайдесь также і жид, тож і тут надходить Мошко тай змірявши хлопа від голови до ніг, питаєсь:

— Ну, Іван, що ви там доброго несе?

— Та яблока — відповідає Іван.

— Ну, а по чому ви, Іван, ті яблока спродаєт?

— Та ось з тих — толкує ему Іван, вказуючи на кошик з красними яблоками — продам два яблока за цента, або всї 30 яблок за 15 центів, а з тих других (вказуючи на гірші яблока) продам 3 яблока за цента, або всї 30 яблок за 10 центів.

Почувши се хитрий Мошко, пошкробавсь в бороду, тай став міркувати, як би Івана бодай на марного цента ошукати. Ну і виміркував, тай каже:

— Чуєш ти Іван, ти є дуже мудрий чоловік, але на що тобі спродавати ті яблока з осібна!? Чи не всьо одно тобі буде, если ти місто два ябко за цента з одного кошик а три ябко за цента з другого кошик, спродаш мені всї 60 ябко по цїні 2 центи за 5 ябко.

Іван глянув підозріло на Мошка, але чуючи, що дістане по 2 центи за кождих 5 яблок що спродасть Мошкови, та що Мошко хоче всї яблока від него взяти, радо відповів:

— Та правда, що нема їх пощо розділяти, коли я їх тобі всї на гурт за 25 центів продам.

— Алес рехт, — каже жид — я всї 60 ябко від тебе куплю.

Ну і купив жид яблока у Івана тай зо сьміхом на лици виплатив Іванови 24 центи.

Хлоп взяв гроші, рахує тай рахує а вконець шкробаючись в голову, каже:

— Слухай, жиде! таж ти мені лише 24 центи дав а мені 25 центів належить ся, бо 30 яблок по 2 яблока за цента приносить 15 центів, а других 30 яблок по три яблока за цента приносить 10 центів — разом 25 центів, чи не так?

— Ну, чуєш, Іван, я думав, що ти мудре чоловік, а ти ще великий дурак. Чуєш Іван, як рахувати треба:

Я в тебе купив 60 ябко, по 5 ябко за 2 центи, 5 в 60 містить ся 12 рази — чи не так?

— Та так — каже Іван.

— Ну чуєш Іван, 12 рази 2 е 24 — чи не так?

Іван: — Та так, жиде.

— Ну, чи не дав я тобі 24 центи?

— Та давесь мені.

— Ну, — каже жид, сьміючись, — чого ти в мене більше хочеш, Іван?

— Та я мислив, що мені 25 центів належалось.

— Ну, індик мислив тай здох — сказав жид, тай пішов з яблоками а Іван і доси рахує тай не може догадатись, в який спосіб его жид ошукав.

Ану, хто вгадає?

* *
*

Цілий сук в тім, що Мошко поділив 60 через 5, одержавши тим чином 12 пяток. Кожда пятка мала би складати ся з трох яблок гірших, а з двох лучших. Алеж таких справедливих пяток не може бути більше як десять. З останніх 10 яблок лучших зробив Мошко рівнок дві пятки, за котрі Іванови належалоб ся не 4 але 5 центів. Цілий блуд Івана є в тім, що він не догадав ся, що шість яблок лучших пішли в рахубу за гірші.

Михайло Балабан.

Перший Руский Народний Банк
— і —
Канцелярія Адвокацко-Нотаріяльна
A. Chromowski & CO.
292 EAST HOUSTON STR. NEW YORK, N. Y.

БРАТЯ! Посилайте гроші до краю через Руско-Американьский Народний Банк.

Пересилка як найтанша, скора і безпечна.

ШІФКАРТИ на найліпші 4-коминові кораблї купуйте у А. Хромовского. У мене ціни найтанші, бо я маю заступництво на всі лінії корабельні.

КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКО-НОТАРІЯЛЬНА полагоджує фахово всї справи судові, цивільні і карні в краю і Америці, виготовляє повновласти, контракти купна і продажи, цесії і скрипти довжні і залагоджує всякі справи ґрунтові, табулярні і спадкові.

ВАЖНЕ! Не занедбуйте асентерунку, контролї і вправ військових! Єсли по повороті до краю хочете уникнути строгої кари за занедбане повновластий військових, то удайтесь до А. Хромовского.

РУСКА НАРОДНА КНИГАРНЯ А. Хромовского має на своїм складі дуже хороші книжки до читаня і молитви.

РОДИМЦЇ! Покиньте вже раз чужих нефахових аґентів, а удавайтесь в кождій справі до фахового чоловіка а щирого Русина і жичливого Вам брата А. ХРОМОВСКОГО.

Перше Руске Народне Бюро Праці
і офіс інформаційний
А. Хромовский і Ко.
292 East Houston Str. New York, N. Y.

Єсли хочете дістати добру роботу, то удайтесь до А. Хромовского, а певно не пожалуете сего.

Уділяемо всяких інформацій, занимаемось вишуканем кревних і знайомих, посередничимо в всяких справах дискретних і уділяемо обяснень в річах бпзнесових.

Питайтесь про все докладно а знайдете добру пораду! 28-

— Впишіть ся до „Читальні". Лише 1.50 дол. на рік. За ті гроші будете діставати одну цікаву книжочку кождого місяця. Адресуйте:
CZYTALNIA,
Box353, Scranton, Pa

СЬМІШНЕ.

Судія (до жінки, котра зловила і обила злодія): З вас відважпа жінка, але трохи за сильно обилисьте єго.

Жінка: Та я, пане судіє, думала, що то мій муж вертає з гогелю і перекрадаєсь вікном в хату.

—

В готели.

— Як за богато випю, то не могу працювати, мушу заперестати...

— Чи пити?

— Ні, працювати!...

Росийска Охотнича Флота

Нова пасажирска пароплавна лінія з **Ню Йорку до Ротердам і Лїбави** або назад **без пересїданя** великими двотрубовими, скорими пароплавами „Смоленск", „Петербург" і „Саратов".

Дорога з Ню Йорку до Ротердам або назад, треває 9 день; з Ню Йорку до Лїбави або назад 12 день.

Цїна шифкарт:

З Ню Йорку до Ротердам або в Ротердам до Ню Йорку перша кляса 70 дол., трета кляса каюта 37 дол., **трета кляса загальна 30 дол.**

З Ню Йорку до Лїбави: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 47 дол, **трета кляса загальна 37 дол.**

З Лїбави до Ню Йорку: перша кляса 87 дол., трета кляса каюта 44, **трета кляса загальна 34 дол**

Найблизший корабель „Смоленск" відходить з Ню Йорку в Вівторок 18. Септембра 1906, о 2-ій годині пополудни.

Генеральні Агенти:
C. B. Richard & Co.
31—33 Broadway, New York.

Вироби брацкі, машлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи. Цінник і пробки висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN, 13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Годинка на цїле жите $5.95

Правдивий 14 к. Золотом повнений а не поволочуваний годинник стемпльований в середині „14 к ґарантований на 20 літ". Виглядає як щиро золотий годинник але є сильнійший, гарно ґравірований або простий з нїклевим Американьским осередком, камінцями, волосом і білим емалїйованим ціферблятом; можете єго дістати в якій небудь величині: мужескпй нумер 18 або 16 і жіночий, нумер 6 або 0. Висилаєм експресом C. O. D. і позваляємо єго оглядати перед заплаченєм. Сли переконаєш ся, що се найлїпший годинник за сі гроші, заплати агентови $5.95 і кошти експресу. Гарний ланцушок додаєм **даром**, а хто пришле вперед гроші, дістане гарне золоте перо або золотий ланцушок і хрест **даром** і заощадить кошти експресу. Не бій ся: ми стоїмо за се, що говоримо. Той сам годинник з осередком Elgin о $2.00 більше. Пиши виразно що хочеш. Sep

CROWN JEWELRY CO.
Dept 166, 63 E. Randolph St., Chicago, Ill.

Фарми на продаж!

1) Фарма около 80 акрів. 2 добрі сади, трохи малого овочу. 12 акрів лїса. Дім на 1 і пів поверха, 9 комнат; стодола, добра жерельна вода. Около 6 миль від 3-ох желїзниць. 2 милї від Crystal Lake, 1 і пів милї від Lake Idleville, 2 милї від Dundaff, 1 і пів милї від Clifford. Школа коло фарми. Цїна $2,150.00

2) Фарма 42 акрова, сад, добрий дім, 8 комнат; стодола і шопи. Добра вода. Миля від міста. 3 милї від Erie дипа. Цїна $1,800.00.

3) 75 акрова фарма. 2 доми. Стодола, добрий сад, трохи лїса. Керниця і потік. Дві милї від міста Москав. Цїна $2,100.00.

4) Фарма 42 акрова, добрий дім з 9 комнатами, стодола, всїлякі овочі. Добра керниця і потік. 1 миля від желїзницї. 2 і пів милї від Москав. Цїна $1,500.00.

Всї ті фарми недалеко Скрентон, Па. Близші інформації в редакції „Свободи", 203 Linden St., Scranton, Pa.

Сливовиця | Виска

MORRIS FORST & CO.
COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD ST., PITTSBURG, PA.

Нас знають в цїлій Америцї, що ми продаєм лїпшу виску за ту саму ціну як хтонебудь другий в Америці.

Платимо експрес від замовлень висше $5.00 на всхід до Ню Йорку і на захід до Чікаго. На дальші віддаленя опускаєм 10 прц. на оплату експресу або фрейту.

Враз з замовленем посилайте готівку в реджистрованім листї або почтовий переказ до Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa.

Пишіть по приватний цінник. Всї мови.

MORRIS FORST & CO.
Cor. Second Ave. & Smithfield Str., Pittsburg, Pa

ВИНА | ТОРКОЛЬ

ЮРІЙ ХИЛЯКЪ,
Агентъ Р. Народного Дому въ Олифантъ, Па. и на околицяхъ.

Банковый Бизнесъ

Офисъ Адвокатскій

Банковый Бизнесъ.

Тутъ можете послати свои грошѣ безпечно а оплата дуже тана.

Также продаю шифкарты на всѣ лїніи за ту саму цѣну, що и головнѣ компаніи.

Хто хоче дати вôдложити грошѣ, чи лише на часъ або на процентъ, або въ старôмъ краю въ Банку на процентъ, або хоче позичити грошей на добру заруку, най удасть ся до мене.

Офисъ Адвокатскій.

Хто бы хотѣвъ продати або купити собѣ фармы тутъ, або дôмъ въ старôмъ краю продати або купити ґрунтъ, увôльнити ся вôдъ контролѣ вôйсковои, вôдъ екзицирки або асентерунку, най прийде до мого офису або менѣ напише.

Грошѣ посылайте на money order або Bank Draft на адресу:

GEO. CHYLAK
BOX 368, OLYPHANT, PA.

Въ **ГОТЕЛЮ ХИЛЯКА** найдете всегда свѣже, зимне пиво, імпортовані вина и цигара першои клясы.

Л. Корибский
Канцелярія Адвокатска
33 Broadway, New York, N. Y.

Бюро Адвокатске провадить всякі справи судові, цивільні і карні. Виробляє повновласти, завіщаня, контракти купна і продажи, даровизни, скрипти довжні, цесії. Справи спадкові і поданя гіпотечні, виробляє позички гіпотечні і сплату довгів. Посередничить при продажи майна в краю.

Бюро Нотаріяльне займає ся леґалїзацією всїх правних документів.

Справи Військові, як подане о увільнене від контролї і вправ, о асентерунок в Америці залагоджує моя Канцелярія військова.

22 Jul

Даремні Фарми! 48-

Хочеш довідатись про край де уряд дає новим поселенцям найгарнїйшу землю зовсїм даром, про край де 100.000 Русинам тепер добре поводить ся.

Великий Канадийский Північний Захід.

Сли так, то не занедбай післати малу суму, бо лишь $1 як річну предплату на одиноку руску часопись в Канадї, часопись яка що тижня переповнена фактами про поступ сего краю, особливо між Русинами там поселеними.

Руско-Англїйский і Англїйско-Руский Тлумач. Книжка, яку кождий Русин повинен мати. Вчіть ся скоро по англїйски. Написана і надрукована так, щоб заспокоїти жаданя Русинів в Америці і Канаді. Много помічних і поучаючих віддїлів. Цїна $1.50.

Канадийский Фармер
P. O. Box 82, Winnipeg, Can.

ОДИНОКИЙ РУСКИЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождий Русин маючий яку небудь потребу в Ню Йорку, чи в околиці, повинен вступити до того готелю, бо тут дістане найздоровші і найтанші напитки всякого рода і пораду, де найлучше купити шифкарту.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher.
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ЧИТАЙТЕ!
Спис книжок, які продаємо:

- * Америка ... 15 ц.
- * Ангел та пустельник і т. і. ... 15 ц.
- Біблїя Велика ... 2 дол.
- Борба кляс і чому робітники орґанїзують ся ... 15 ц.
- Весела книжочка з образками ... 30 ц.
- * Гріхи мілїонерів і т. п. С. 7 ... 15 ц.
- Дещо з історії православної місиї в Америції ... 10 ц.
- Дещо про звірята ... 30 ц.
- * Дві левади і т. п. С. 5 ... 15 ц.
- * Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
- * Еміґрант ... 15 ц.
- Жовнїр ... 10 ц.
- Журавлї ... 15 ц.
- Жите Ісуса Христа ... 1.50 дол.
- * Жите, зарібки, орґанїзації і т. п. в Спол. Державах ... 15 ц.
- Зуб за зуб ... 10 ц.
- * Казки про Жидів ... 15 ц.
- Історія Руси в образками ... 10 ц.
- Капітал і праця ... 15 ц.
- * Книжка Рахункова ... 50 ц.
- * Календар ... 25 ц.
- Марія ... 10 ц.
- * Многострадальний народ, огляд історії украиньского народу ... 20 ц.
- * Навернений Грішник ... 20 ц.
- Народний рух австро-угорских Русинів ... 15 ц.
- Новий Завіт ... 4 дол.
- Образки і загадки ... 10 ц.
- Оповіданя ... 15 ц.
- Оповіданя про заздрих богів ... 10 ц.
- Про відступників від рос. православія ... 10 ц.
- * Про нутро землї ... 25 ц.
- Підземні скарби ... 25 ц.
- Покуса ... 10 ц.
- Псалтир ... 1 дол.
- Розмова Поляка, з Русином ... 10 ц.
- Руско-англїйский словарець ... 20 ц.
- * Релїгійні віровання старинних народів ... 20 ц.
- Смерть ... 10 ц.
- * Стародавні казки та оповіданя ... 15 ц.
- * Степові люде ... 15 ц.
- * Страйк ... 20 ц.
- Тарас Шевченко ... 15 ц.
- Тимко Гаврилюк ... 15 ц.
- Унїя в Америції ... 20 ц.
- * Хто з чого жиє ... 15 ц.
- * Які то є люде на землї, з 20 образками ... 50 ц.
- * Як мужик ходив до царя правди шукати ... 15 ц.
- * Через кордон ... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атляс цілого світа, англїйский, 105 мап, над 300 сторін, подає имена і людність 40.000 міст цїлого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цїлого сьвіта 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англїйскими буквами і то дуже виразно.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Чи чули Ви, що „Свобода" посилає гроші до краю?

Чомуж посилаєте все ще гроші через чужих?

Хто пішле до нраю через „Свободу" не менче 50 долярів нараз, той дістане в дарунну гарний календар.

Адрес:

SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Загалом кождий питає: Що буде дальше? Чи піде робота? А може буде страйк? Нїхто не може на се певно відповісти. Чи знаєте де не потрібуєте боятп ся страйку? — На фармі. На фармі не маєте „боса", нїхто вам не розказує, анї з роботи Вас не нажене.

Я вам поможу, стати независимим. Купіть собі фарму. За моїм посередництвом можете собі купити фарму в стейтах Вірджінія, Норт Каролайна і Алабама. Добра земля, воздух і вода. Родить ся пшениця, жито, овес, кукурудза, тютюн, виноград, бандурки і всяка зеленина.

А все можете добре продати і за готові гроші. — Пишіть на адрес:

JOHN JELINEK,
14- **1116 PINE ALLEY, BRADDOCK, PA.**

Напишіть десьте прочитали се оголошене.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4854.